

Interview met alumnus
Peter Geluk

“Je ergens met een Jantje van
Leiden van afmaken”

De NAVO in
vogelvlucht

Bestuurskundige *Berichten.*

TNT Post
Port betaald

Semi-wetenschappelijk magazine van de Bestuurskundige Interfacultaire vereniging Leiden

Water: Beheer en Bestuur

Met in deze editie:

Watermanager bij
Rijkswaterstaat

Leiden is Attractive!

Reisverslag Brussel

De week van...

Fotocollage!

M/V DEN HAAG

www.denhaag-vacatures.nl

Waarom niet Den Haag? Als je voor het stadhuis staat dan zie je het pas. Wat een gebouw, wat een ambitie! En zodra je binnenkomt voel je het: dit is een grote gemeenschap met een veelheid aan mensen, culturen, architectuur en bedrijvigheid. Daar wil je toch bij horen, daar wil je toch aan proeven, daar wil je toch van leren? Ruim 8000 mensen zijn je voorgegaan. Zij werken bij een van de 14 diensten die de gemeente kent. Deze diensten zorgen gezamenlijk voor een enorm pakket aan dienstverlening aan de Haagse samenleving. De miljardenbegroting dwingt tot een bedrijfsmatige en zakelijke werkwijze. Sommige onderdelen moeten zelfs concurreren met het bedrijfsleven om interne opdrachten te verwerven. De gemeente Den Haag heeft daarom zowel een maatschappelijke als bedrijfsmatige oriëntatie, dit is een grote gemeenschap met een veelheid aan mensen, culturen, architectuur en bedrijvigheid. Mocht je als starter de uitdaging aandurven, dan is het traineeprogramma iets voor jou!

Traineeprogramma Gemeente Den Haag

Sinds 1998 heeft Den Haag een traineeprogramma voor de loopbaantrajecten Advies & Management, Financiën & Control en Personeel & Organisatie. Het programma duurt twee jaar, start elk jaar in september en heeft jaarlijks ruimte voor gemiddeld 10 trainees. Elk jaar is het mogelijk om vanaf februari tot 15 april te solliciteren via het inschrijfformulier dat op de website staat geplaatst.

Als trainee werk je bij twee verschillende diensten of directies. Met je coach en mentor maak je een persoonlijk ontwikkelingsplan waarin je ontwikkeltraject wordt vastgelegd. Verder volg je de eerste negen maanden naast je werk een intensief introductieprogramma waarin o.a. kennis van de gemeentelijke organisatie, vaardigheidstrainingen en netwerkbijeenkomsten centraal staan. Daarnaast werk je met je collega-trainees aan een gemeentebreed project.

De schaal van de organisatie, de grote variëteit aan taken en beleidsvelden en de ontwikkelingsgerichte cultuur bieden veel mogelijkheden om je te ontwikkelen. En als de gemeente Den Haag het heeft over ontwikkeling dan blijft dat niet bij mooie praatjes.

Oordeel zelf en kijk voor meer informatie op www.denhaag-trainees.nl of bel Ilona Kačanić (070) 353 2502; mail: i.kacanic@bsd.denhaag.nl.

Kennis en vaardigheden:

- universitaire opleiding;
- maximaal twee jaar werkervaring;
- initiatief, teamgeest en een resultaat- en veranderings-gerichte houding.

Arbeidsvoorwaarden:

- startsalaris ± 2.548,- p/mnd;
- uitstekende opleidingsfaciliteiten;
- activiteiten van Jong Den Haag;
- baangarantie en postdoctorale opleiding na traineeprogramma.

Talentenjacht
Foto: Bestuursdienst

Colofon

Bestuurskundige Berichten

Semi-wetenschappelijk magazine van de Bestuurskundige Interfacultaire vereniging Leiden

Postbus 9555, 2300 RB Leiden

Tel. 071-5273696

Fax 071-5273979

E-mail: bil@billboard.nl

www.BILLboard.nl

Jaargang 22, nummer 2 - juni 2008

Hoofredactie:

Jasper Hekert

Eindredactie:

Jasper Hekert

Redactie:

Geertje Kosters, Ruben Libgott, Joëll Maas, Stephanie Tang, Leontien Wagenaar

Lay-out:

Jasper Hekert

Aan deze editie werkten mee:

Peter Geluk, Esther Havelaar, Johan Kinnegin, dhr. H. Looijen, Jessie Post, Ad Schoonderwoerd

Advertenties:

Jessie Post, 071-5273696

Redactieraad:

Dr. F.M. van der Meer

Prof. dr. M.R. Rutgers

Oplage:

750 exemplaren

Abonnementen:

Leden van de B.I.L. ontvangen Bestuurskundige Berichten gratis thuis. Voor niet leden kost een abonnement €11,35 per jaar. Dit dient te worden voldaan op bankrekening 56.65.22.357 t.n.v. de B.I.L. te Leiden o.v.v. abonnement B.B.

Bestuurskundige Berichten is een uitgave van de Bestuurskundige Interfacultaire vereniging Leiden (B.I.L.) en verschijnt viermaal per jaar. Het is niet toegestaan zonder toestemming van de redactie op enigerlei wijze het geheel of delen van dit nummer te reproduceren. Waar redacteuren op persoonlijke titel hun mening geven is dit niet noodzakelijkerwijs die van de gehele redactie. De redactie behoudt het recht voor stukken in te korten, te wijzigen dan wel niet te plaatsen.

Druk:

Drukkerij Karstens
Hooigracht 35
2312 KN Leiden

ISSN 0920-5772

Copyright 2008 B.I.L.

Foto omslag: Molens bij Kinderdijk

Wij zien uw correspondentie gaarne tegemoet!

Waarde lezer,

Het thema van deze editie van Bestuurskundige Berichten is water. We richten ons hier natuurlijk op een meer bestuurskundige benadering van het fenomeen en kijken naar de opkomst van waterschappen, waterbeheer en hebben een interview met een watermanager. Ook het Leidsche element is niet vergeten: de Jantjes van Leiden zijn ook van de partij.

Water is voor ons Hollanders de normaalste zaak van de wereld. Overal om ons heen is water, en als we dorst hebben pakken we een lekker glaasje gemeentepils. Dat dit niet overal ter wereld even normaal is hoeft ik u niet te vertellen. De geografische ligging van ons 'kikkerlandje' heeft ons hierbij geholpen, en we houden zelf ons hoofd boven water; zowel letterlijk als figuurlijk. Wie kent tenslotte niet de uitspraak: "God created the world, but the Dutch created Holland."?! Feit is en blijft dat wij als Hollanders uitzonderlijk bekwaam zijn in waterbeheer en beheersing. Gelukkig ook maar, het zou voor ons randstedelingen een vervelende zaak zijn als het werkelijk Utrecht aan Zee wordt.

Water heb je nodig als mens. Niet alleen om te drinken, maar ook om je mee te wassen. Ik zou er niet aan moeten denken wat het effect in de collegezaal zou zijn als mijn medestudent niet met enige regelmaat onder de douche zou springen. Hoewel wij dit allen zo vanzelfsprekend vinden, staan we er soms niet bij stil wat de gevolgen zijn als de luxe van een warme douche opeens wegvalt. Helaas mocht ik zelf, als gevolg van een defecte CV-ketel, dit aan den lijve ondervinden. Gevolg is echter wel dat, hoe brak je dan ook bent, wel gelijk de ogen wijd open hebt. Zeker als je het niet verwacht.

Hopelijk mag u, net zoals ik, elke dag genieten van de luxe van droge voeten en stromend water. Sta echter wel stil bij het feit dat dit niet vanzelf gaat; u betaalt niet voor niets waterschapsbelastingen en omslagheffingen. Waar deze gelden blijven kunt u lezen in het openingsartikel.

Ik wens u veel leesplezier,

Met vriendelijke groet,

Jasper P.F. Hekert

Eindredacteur

Deze keer in Bestuurskundige Berichten:

6

Waterschappen, een bredere blik op droge
voeten en schoon water

10

Rijkswaterstaat

Watermanager bij Rijkswaterstaat

12

Nederland en internationale
waterbouwkunde

13

Je ergens met een Jantje van Leiden van
afmaken

16

De week van...Johan Kinnegin

18

Fotocollage: Brussel & Activiteiten

20

Universiteit Leiden

Leiden is Attractive!

24

Interview met Alumnus Peter Geluk

26

Billers in Bruxelles: verslag van de korte reis

28

De NAVO in vogelvlucht

32

Verenigingskatern!

Water: Beheer en Bestuur

Waterschappen

Een bredere blik op droge voeten en schoon water

Door Jasper Hekert

Nederland en het poldermodel zijn twee onlosmakelijk met elkaar verbonden begrippen. In de loop van de twaalfde eeuw rees met het water ook de noodzaak voor een regionale aanpak van het waterstaatsbeheer.

Belanghebbenden die zelf actief waren in de lokale gemeenschap sloten overeenkomsten met anderen en veelal door particulier belang kwamen zo de eerste waterschappen tot stand. Vanuit bestuurskundig oogpunt zijn waterschappen interessante studieobjecten. "Hoe zijn taken verdeeld" en "hoe is de verantwoording geregeld" zijn wezenlijke vragen die je kunt stellen bij een dergelijke organisatievorm. In dit artikel meer over het waterschap, de geschiedenis en een korte schets van de interne organisatie.

Het eerste officiële waterschap was de "Utrechtse Sticht" in het begin van de twaalfde eeuw. Men damde de Kromme Rijn af onder Wijk bij Duurstede van de bovenloop ten behoeve van een nieuwe nederzetting. In de loop van de 15e eeuw vond men de bemaling met windmolens uit waardoor bepoldering van grote gebieden mogelijk werd. Vanaf de 16e eeuw werd het technisch mogelijk om hele meren droog te malen. Dit was vooral duidelijk in de provincie Noord-Holland door de toename van het stedelijk kapitaal (Amsterdam). In Holland, Overijssel en Friesland ontstonden door het droogmalen

van veenplassen (ontstaan door turfwinning) nieuwe waterschappen.

Het ontstaan van waterschappen valt dus samen met het algemeen en particulier belang. Sinds de Grondwet van 1848 zijn waterschappen volwaardige overheidslichamen.

Hierbij is de waterschapswet opgesteld waarin artikel 1 de volgende definitie hanteert: "...als een lichaam van openbaar bestuur welk de waterstaatkundige verzorging van een bepaald gebied tot doel heeft...". Hier treffen we het kernbegrip 'waterstaat' wat verwijst naar de waterstaatszorg. De bestaansreden van het waterschap is voornamelijk die van functioneel bestuur. Daar waar gemeenten en provincies een territoriale indeling kennen, is dit niet het geval bij de waterschappen. Het kan dus ook voorkomen dat er meerdere waterschappen actief zijn binnen één gebied. De motivatie achter de functionele indeling is gebaseerd op enkele fundamentele uitgangspunten. Allereerst vereist de waterstaatkundige situatie in Nederland een daarop toegesneden bestuursvorm, daar andere (doelende op territoriale) hierin niet kunnen voorzien. Ten tweede is er bij waterbeheer sprake van een direct

belang bij de juiste taakuitoefening van het waterschap. Diegenen die in het gebied wonen hebben er belang bij dat het waterschap goed functioneert. Daarnaast komt de financiering van waterschappen namelijk tot stand door de ingezetenen die heffingen betalen.

Het waterschap neemt in het geheel van het waterstaatsbeheer een aparte plaats in. Zij heeft een bijzondere plaats, maar is niet exclusief. Dit houdt in dat ook het Rijk, de Provincie en Gemeente belast kan zijn met bepaalde waterschapstaken. De provincie (GS) is belast met toezicht op de waterstaat en de waterschappen.

Toenemende complexiteit, afname waterschappen?

Rond 1950 waren er 2500 waterschappen in Nederland, met een omvang variërend van vele tienduizenden tot slechts enkele hectaren, maar ook variërend van een zeer omvangrijk tot een zeer miniem takenpakket (zoals bijvoorbeeld het brugschap, dat slechts het onderhoud van één enkele brug als taak had). In het midden van de negentiger jaren waren er in Nederland nog 110 waterschappen actief. Inmiddels staat de teller op 27 waterschappen (zie www.uvw.nl/waterschap).

Het nieuwe kantoor van het Hoogheemraadschap Rijnland in het Bio Science Park te Leiden

De eerste aanleiding voor een reductie van het aantal waterschappen was de watersnoodramp van 1 februari 1953 in Zeeland. Mede door een gebrek aan coördinatie was men niet in staat adequaat te reageren op deze situatie. Concentratie van het dijkbeheer luidde de eerste stap in naar een vermindering van het aantal waterschappen.

Daarnaast leidde een toenemende maatschappelijke complexiteit tot een veelvoud aan belangen hetgeen de coördinatie van taken niet ten goede kwam. Ook de intensiteit van organisatorische en administratieve problemen vroegen om lichamen met een krachtig bestuur, een groter financieel draagvlak en een goed werkend ambtelijk apparaat. Al deze factoren tezamen leidden tot de eerste stappen naar schaalvergroting van het waterschap.

Complexiteit

Met de toenemende maatschappelijke complexiteit nam ook de (noodzakelijke) regeldruk in Nederland toe. In 1969 kwam de Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren waarbij het Rijk de provincie de taak gaf zorg te dragen voor de kwaliteit van het oppervlaktewater. Dit vroeg

Concrete waterschapstaken:

- zorg waterkering
- kwantiteitsbeheer oppervlaktewater
- kwaliteitsbeheer oppervlaktewater

Samen zijn dit de hoofdtaken van het waterschap, één van deze is vereist om een waterschap te zijn (Waterschapswet art. 1 lid 2).

om een delegatie van bevoegdheden aan bestaande, -danwel nieuw op te richten-, waterschappen. Noodzakelijkerwijs ontstond de vraag naar grote eenheden om zo een integrale aanpak te realiseren van de problemen omtrent de waterkwaliteit.

Integraal waterbeheer duidt op de verwevenheid van het milieubeleid en de ruimtelijke ordening in Nederland. Deze verwevenheid impliceert per definitie dat afstemming tussen de verschillende deelgebieden noodzakelijk is. Dit gebeurt in hoofdlijnen door het provinciaal waterhuishoudingsplan waarin rekening wordt gehouden met andere provinciale plannen (waaronder het streekplan en het milieubeleidsplan). Veel afstemming hieromtrent vindt plaats tussen de gemeente en het waterschap.

Bestuur van het waterschap

Het waterschap heeft een algemeen bestuur waarbij de zetelverdeling is vastgelegd in een reglement door Provinciale Staten. Zij worden telkens benoemd voor een periode van vier jaar. Dit geschiedt in twee stappen: allereerst worden de zetels verdeeld over de verschillende taken van het waterschap, vervolgens bepaalt het aandeel van de taak in de kosten de zetelverdeling over de categorieën. Naast een algemeen bestuur, wat het hoogste orgaan van het waterschap is, kent het waterschap ook een Dagelijks Bestuur (DB), de grootte hiervan varieert tussen de vier en acht leden. Het DB kent een collegiale besluitvormingsprocedure, wat inhoudt dat het bestuur als geheel verantwoordelijk is voor de genomen besluiten. Naast het algemeen en dagelijks bestuur van het waterschap is er ook nog een waterschapsvoorzitter. Deze staat ook wel bekend als dijkgraaf of watergraaf, dit verschilt per waterschap. Deze voorzitter wordt benoemd door de regering en zetelt voor een periode van zes jaar.

Financiën van het waterschap

Het waterschap verkrijgt het grootste deel van zijn financiën via het heffen van belastingen aan de ingezetenen. Een klein deel van de inkomsten van het waterschap loopt via de gemeente en is afkomstig uit het gemeentefonds (die veelal berusten op een tegemoetkoming in de kosten van het wegenbeheer).

Hoe zat het ook alweer?

Provinciale Staten (PS) staan aan het hoofd van een provincie en vormen het algemeen bestuur. Deze worden gekozen voor een periode van vier jaar. Hoofdtaken zijn het vaststellen van het beleid en toezien op de uitvoering daarvan. Gedeputeerde Staten (GS) vormen samen met de Commissaris van de Koningin het dagelijks bestuur van de provincie. Zij treden tegelijk af met de leden van Provinciale Staten. Gedeputeerden hebben als voornaamste taak het voorbereiden en vervolgens uitvoeren van besluiten van Provinciale Staten. Door de dualisering (maart 2003) zijn Gedeputeerden geen lid meer van de Provinciale Staten en hebben zij hier ook geen stemrecht meer in.

Via de provincie ontvangt het waterschap uit het provinciefonds ook nog enkele financiële middelen, deze worden via decentralisatie overgeheveld.

Het principe dat ten grondslag ligt achterdewerking van het waterschap is detrits 'belang-betaling-zeggenschap'. Deze waterschapsomslagen betroffen vroeger een directe verplichting van de belanghebbenden tot het onderhoud van waterstaatswerken, zoals bijvoorbeeld een brug, het vrijhouden van de sloten en het onderhoud van waterkeringen. Dit werd in grotere waterschappen evenredig verdeeld over het aantal landeigenaren, (die overigens daardoor veelal zitting namen in het bestuur van het waterschap en op deze wijze dus ook meebeslisten over hun eigen geld) een principe dat beter bekend staat als 'verhoefslaging'.

Het oude monumentale gebouw van het Hoogheemraadschap Rijnland aan de Breestraat te Leiden

Factsheet Waterschappen:

Werknemers: 11.000
Lengte primaire waterkeringen: 3.450 km
Lengte belangrijke waterlopen: 55.000 km
Zuiveringsinstallaties: 390
Gezuiverde vervuilingseenheden: 23 miljoen

Financieel:
belastingopbrengsten 2007 in miljoenen euro's:

Ingezetenenomslag	278
Omslag gebouwd	387
Omslag ongebouwd	150
Verontreinigingsheffing	1.258
TOTAAL:	2.073

Zelden is er nog sprake van een omslagheffing in natura, daar hier de garantie van het tijdig en goed uitvoeren van de onderhoudswerkzaamheden ontbreekt.

Belangrijke werken, zoals dijken en grote watergangen zijn daarom ook 'gemeen gemaakt', waardoor deze tot de onderhoudstaak van het waterschap vallen. Het principe wat vervolgens gebruikt wordt om de kosten van het onderhoud te dekken noemt men de 'kostenomslag'. Volgens ditzelfde principe worden heden ten dage de waterschappen nog steeds gefinancierd.

Grofweg bestaat de indeling voor het omslagsysteem uit ingezetenen (burgers woonachtig in het gebied waar het waterschap actief is), omslag gebouwd (huiseigenaren, waaronder ook pachters en de gebruikers van een bedrijfspand), omslag ongebouwd (boeren en eigenaren van overige gronden). Tenslotte is er nog de verontreinigingsheffing. Volgens de Wet Verontreiniging

Een waterzuiveringsinstallatie van het waterschap 'Rivierenland'.

Oppervlaktewateren (WVO) geldt dan ook het adagium "de vervuiler betaalt". Deze heffing wordt berekend naar het aantal vervuilingseenheden (v.e.) volgens artikel 18 van de WVO. De verontreinigingsheffing is primair bedoeld om de kosten te dekken van de reiniging van afvalwater voordat het geloosd kan worden. In Nederland zijn ongeveer 390 zuiveringsinstallaties 24 uur per dag bezig om water te reinigen voor lozing.

Een andere inkomstenbron voor het waterschap is het heffen van precariobelasting, leges en rechten (zoals brug-, haven- en sluisgelden).

Waterstaatszorg: "...dat deel van de zorg van de overheid dat betrekking heeft op de kering van het water, de waterhuishouding en de wegen en dat als zodanig gericht is op de bewoonbaarheid en de bruikbaarheid van de bodem en de bescherming en verbetering van het leefmilieu."¹

Precario houdt in: "het hebben van voorwerpen onder, op of boven de voor de openbare dienst bestemde, aan het waterschap toebehorende gronden en wateren."

Toezicht op het waterschap

Het waterschap neemt besluiten die van grote impact zijn voor het gebied waarin zij actief is. En zoals men gewend is binnen het openbaar bestuur zijn niet alle besluiten eenduidig van aard. En zijn grofweg twee manieren om het waterschap te controleren. Deze controle vindt plaats door GS. In de eerste plaats is er de mogelijkheid tot preventief toezicht. Hiervoor kunnen diverse motieven bestaan, zoals beleidsbewaking, kwaliteitsbewaking, financiële motieven en rechts- en belangenbescherming.

Naast preventief toezicht is er ook de mogelijkheid tot repressief toezicht door GS. Volgens artikel 156 van de waterschapswet kan GS besluiten van het waterschap vernietigen indien zij in strijd zijn met het recht of het algemeen belang. Daarnaast kan GS,

hangende het onderzoek naar een besluit van het waterschap, dit besluit schorsen. Overigens impliceert vernietiging van het besluit van het waterschap ook de vernietiging van alle rechtsgevolgen van dit besluit. Andere mogelijkheden om in te gaan tegen een besluit van het waterschap is administratief beroep aantekenen bij GS of in beroep gaan bij de administratieve rechter (dit volgens artikel 8:1 Algemene Wet Bestuursrecht).

Een andere vorm van toezicht op het waterschap is het zogenaamde 'positief toezicht', hierbij heeft GS

de mogelijkheid om staking van de werkzaamheden te bevelen indien deze werkzaamheden zonder toestemming van GS worden uitgevoerd. Sinds 1 januari 1994 is het ook mogelijk om via de Nationale Ombudsman tegen een besluit van het waterschap in te gaan.

Tot slot

Het waterschap is een belangrijk onderdeel van het openbaar bestuur, aangezien zij ervoor zorgt dat wij allen droge voeten houden en de waterkwaliteit en waterkwantiteit gewaarborgd is en blijft. Door middel van belastingen en andere heffingen betalen de ingelanden voor de taken die het waterschap uitvoert, waarbij de trits 'belang-betaling-zeggenschap' de waarborg van het systeem is. Het Nederlandse polderlandschap bood de ideale broedplaats voor het ontstaan van een dergelijk democratisch systeem dat ons uiteindelijk de wereldfaam heeft bezorgd van het waterbouwkundig vernuft onder de zeespiegel.

Overzichtskaart van de waterschappen in Nederland

waterschapsverkiezingen

Van 13-25 november 2008 vinden de landelijke waterschapsverkiezingen plaats. Deze verkiezingen zorgen ervoor dat burgers, door het kiezen van een algemeen bestuur, invloed kunnen uitoefenen op de werkwijze van het waterschap.

Noten:

1. "Commissie Waterschapsbestuur (1979), Het bestuur van het waterschap, in: Havekes, H.J.M., et al (1994) Het waterschap in kort bestek, 's Gravenhage: VUGA.

Bronnen:

-Elk, Karen van, (1990), Waterschappen, provincies en gemeenten, Amsterdam: Centrum voor lokaal bestuur van de Wiardi Beckman Stichting
-Havekes, mr. H.J.M. et al, (1994/1995) Het waterschap in kort bestek, 's Gravenhage: VUGA
-zie voor meer informatie: www.uvw.nl

Watermanager bij Rijkswaterstaat

Door Geertje Koster

De heer Looijen is watermanager bij Rijkswaterstaat. Dat klinkt natuurlijk heel interessant, maar wat doet een watermanager nu precies en hoe wordt je dit? Kun je als bestuurskundige ook terecht bij Rijkswaterstaat? Ook vroegen wij wat de rol van Prins Willem-Alexander is op het gebied van watermanagement en de visie van de heer Looijen hierop.

Dhr. H. Looijen, watermanager bij Rijkswaterstaat

de komende vijf jaar. Een koersnotitie is een samenvatting van de factoren die invloed hebben op het waterbeheer. Hier valt bijvoorbeeld klimaatverandering onder, maar ook verandering in gebruik van water. Zo eisen meer droge periodes anticipatie van ons. Bovendien speelt ruimtelijke ordening daarbij ook een belangrijke rol. Het gaat bij ons om het behalen van de einddoelen. We kijken dan ook welke gebieden op een bepaald moment meer of minder aandacht nodig hebben en dat varieert natuurlijk.

Naast de vergaderingen voor de directeur voorbereiden, adviseer ik als watermanager ook direct aan de directeur, andere afdelingshoofden of medewerkers over bepaalde dingen die ze moeten doen (of laten) om gezamenlijk tot de gestelde visie te komen. Die visie is gezamenlijk geschreven om een zo groot mogelijk draagvlak te bereiken. We kijken hoe we kunnen bijsturen zodat we eindigen waar we willen eindigen. Mijn werk houdt dus in dat ik veel moet overleggen om gezichtspunten te delen.

Wat voor opleiding heeft u gevolgd?

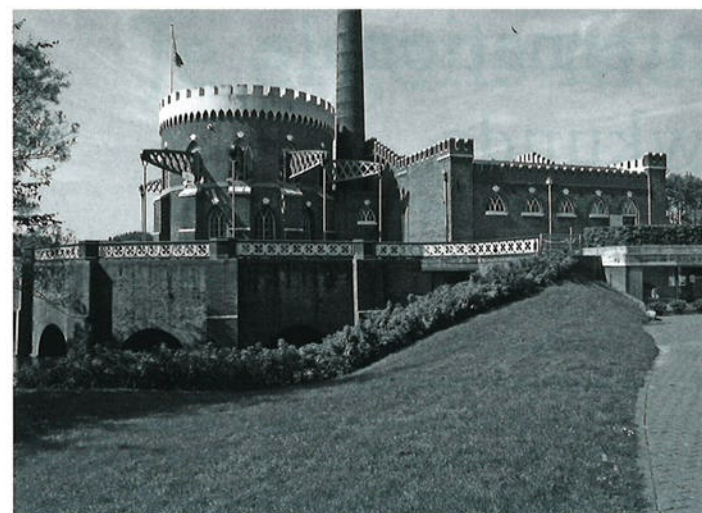
Ik heb fysische geografie gestudeerd aan de UvA.

Hoe bent u in deze functie terecht gekomen?

Ik ben altijd met water bezig geweest. Door mijn studie leerde ik hoe water de aarde beïnvloedt. Ik wist toen nog niets van beleid, maar ik vond het wel erg interessant. Want dat is hoe waterbeheer wordt aangestuurd. Ik ging hier meer over lezen en kwam een vacature tegen als beleidsmedewerker bij Rijkswaterstaat. Na een reorganisatie, tussentijds heb ik me op diverse vlakken bezig gehouden, kwam de functie als watermanager erbij.

Waar bent u op dit moment mee bezig?

Op dit moment hou ik me onder andere bezig met de Wereldwaterdag die op 20 maart plaatsvindt. We presenteren Rijkswaterstaat als waterbeheerder en dan met name gericht op het Noordzeekanaal. Er is een watervisie geschreven door de staatssecretaris waarin

Gemaal de Cruquius uit 1849, één van de drie gemalen waarmee de Haarlemmermeer tussen 1849 en 1852 is drooggemalen.

staat op welke pijlers ze haar beleid wil baseren. Een daarvan is Nederlanders meer bewust laten worden dat we in een laag land leven, dat voor een groot deel onder de zeespiegel ligt. Water speelt in ons land dan ook een belangrijke rol. Ons leven in dit land wordt mogelijk gemaakt door watermanagement. Op 20 maart zijn er ook acties met scholen en een rondleiding door het museum bij het gemaal Cruquius. Het gaat dan over waterbeheer, het is een soort gastcollege op locatie.

Wat voor mogelijkheden hebben afgestudeerd bestuurskundigen bij Rijkswaterstaat?

Als afgestudeerd bestuurskundige zou je als adviseur omgevingsmanager bij Rijkswaterstaat kunnen gaan werken. Je onderzoekt dan voor een bepaald project de relaties met de omgeving. Onderzoeksvragen als wat voor personen er aan het project werken, welke bestuurders er betrokken zijn en hoe de organisatie in elkaar zit, worden gesteld. Hierbij is niet alleen je studie van belang, maar ook alles wat je in de praktijk ziet en leert. Als je kennis hebt van bestuurlijke verhoudingen kun je heel veel adviseren bij onder andere aanlegprojecten van (water)wegen waar veel verschillende partijen bij betrokken zijn.

Wat doet Rijkswaterstaat op het gebied van water in Nederland?

Als waterbeheerder is water van algemeen belang. Voor toekomstige generaties is het van belang dat water bruikbaar blijft in alle vormen van gebruik. Dus niet alleen als drinkwater, maar ook voor gebruikers als de scheepvaart en recreatie. Vanwege algemene waarden zitten er grenzen aan het gebruik. Daarom is er bijvoorbeeld de Wet Verontreiniging Oppervlaktewater om het lozen van afvalwater met schadelijke stoffen in het water te beperken.

Het waterbeheer is veel in overleg met waterwegennet over het hoe en wat met het beschikbare water. Algemeen belang en gebruik zitten elkaar nog wel eens in de weg. Gebruikers hebben niet allemaal hetzelfde water nodig.

Het is van belang dat de waterkwaliteit in orde blijft om het bijvoorbeeld als drinkwater te kunnen gebruiken. Er zijn momenteel ook meer contacten met gemeenten en provincies dan voorheen om dit te kunnen realiseren.

Waterschappen en Rijkswaterstaat zijn met elkaar verbonden. Binnen bestuurlijke grenzen is er een verantwoordelijkheid voor een bepaald deel van het water, maar water houdt zich nu eenmaal niet aan bestuurlijke grenzen. Rijkswaterstaat is afhankelijk van de kwaliteit van het water van Waterschappen. De Europese Kaderrichtlijn Water zorgt er dan ook voor dat binnen een stroomgebied de waterbeheerders hun ambities moeten afstemmen.

Wat vind u van de rol die Prins Willem-Alexander heeft ingenomen op het gebied van watermanagement?

De Prins heeft sterk bijgedragen aan het bewust maken van de mensen. Vanuit zijn gezichtspunt vind ik zijn rol erg moeilijk. Als hij straks staatshoofd is kan hij hier weinig mee. Dan is hij namelijk politiek bezig en dat mag niet. Het zal voor hem erg moeilijk zijn, maar ik vind het sterk dat hij dit doet. Hij zet zich ook in de rest van de wereld goed in voor het belang van water.

Denkt u dat deze rol een positieve of juist negatieve invloed zal hebben op de denkbeelden over watermanagement in Nederland?

Het is lastig in te schatten, maar het was wel opeens in beeld en watermanagement heeft op deze manier de media gehaald. Of alle mensen nu een beeld hebben van watermanagement dat betwijfel ik. Sommige mensen denken bijvoorbeeld dat als je watermanager bent dat je dan naast de Prins zit, maar dat is niet zo. De rol van Prins Willem-Alexander heeft zeker wel bijgedragen. Daarnaast is de watervisie nu ook neergezet door de staatssecretaris, waarmee in heel waterbeherend Nederland toch min of meer dezelfde koers wordt gevaren.

Hartelijk dank voor dit interview!

U werkt als watermanager bij Rijkswaterstaat.

Wat verstaat u zelf onder watermanagement?

Eigenlijk heb ik het niet zo op het woord management. Het krijgt daarmee een lading als hoofd afdeling en dat is het niet. Zelf heb ik dan het liever over waterbeheer. Waterbeheer gaat volgens mij over het beheer van water, de veiligheid (waaronder het land beschermen tegen water), de waterkwantiteit (de verdeling en afvoer van water) en de waterkwaliteit, waar ook de ecologie onder valt. Deze vier gebieden hebben een complexe samenhang. Daarnaast is het waterbeheer in Nederland bestuurlijk ook redelijk complex georganiseerd.

Wat houdt uw functie als watermanager in?

Samen met een collega hou ik die vier gebieden die onder waterbeheer vallen, op lange termijn in de gaten. Daarbij horen ook de randvoorwaarden van goed waterbeheer als databeheer. Daarvoor schrijven we een koersnotitie voor

Nederland en internationale waterbouwkunde

Verovering van de mens op de zee als exportproduct

Door Leontien Wagenaar

Het wordt als feit beschouwd dat Nederland later begon aan de Industriële Revolutie dan andere Europese landen. Historici wijzen erop dat Nederland een positie in de achterhoede had. We waren laat met spoorwegennetontwikkeling, postontwikkeling en ga zo maar door. Nederland zou achter de feiten aanlopen en vooral naar buurlanden kijken om zich verder te ontwikkelen. Echter, historicus Auke van der Woud omschrijft Nederland als voorloper op het gebied van wind en water. Dit artikel is geïnspireerd op zijn toegankelijke boek 'Een nieuwe wereld. Het ontstaan van een modern Nederland' over de geschiedenis van de ontwikkeling van techniek in Nederland.

Historicus Auke van der Woud citeert de bekendste en beroemdste reisbeschrijving van Nederland uit de negentiende eeuw. Deze is van de Italiaanse schrijver Edmondo de Amicis getiteld Olanda (1874). Amicis omschrijft Nederlands eeuwenlange beheersing van natuur:

'Nederland is een verovering van de mensen op de zee; het is een kunstmatig, een 'gemaakt' land. De Nederlanders hebben het gemaakt – het bestaat omdat de Nederlanders het bewaren, het zou verdwijnen als de Nederlanders het verlieten. [...] En als men nu denkt dat zulk een land een van de vruchtbaarste, rijkste en best geordende landen van de wereld is geworden, begrijpt men hoe juist het zeggen is, dat Nederland een verovering is van de mens op de oceaan. Maar het is nodig bij te voegen: het is een voortdurende verovering.'

Waterbouwkunde als exportproduct

De reisbeschrijving van Amicis wordt in het Engels, Portugees en Frans vertaald. Hieruit blijkt de interesse van het buitenland in Nederland. Nergens ter wereld is waterbouwkunde als ingenieursvak zou belangrijk als in Nederland. In 1871 werd het aantal windmolens geschat op negenduizend voor de polderbemaling. Dertig jaar later hadden stoomgemalen dat aantal tot de helft gereduceerd, het peil van het Nederlandse oppervlakte- en grondwater was beter beheersbaar gemaakt en daardoor was de productiviteit van de landbouw verhoogd. Weinig stoomvermogen was nodig om dit alles te beheersen. Met andere woorden Nederland werkte niet met ijzer en vuur maar met wind en water.

Om opzichter te worden bij Rijkswaterstaat moest je in de negentiende eeuw een toelatingsexamen doen waarbij kennis van het Engels, Frans en Duits werd getoetst. Studeren was ook al een internationaal georiënteerde en competitieve leerschool. Zowel op de Koninklijke Militaire Academie in Breda, alsmede op de Polytechnische school in Leiden werd waterbouwkunde gedoceerd. Vele boeken werden er over geschreven in verschillende talen. Om alle nieuwe technieken te bestuderen en toe te passen moesten behalve bovengenoemde talen ingenieurs ook Javaans, Maleis en Italiaans leren.

Immers, Nederlanders werden al sinds de zeventiende

regelmatig gevraagd voor buitenlandse projecten. Langzaam volgden spill-over effecten van de waterbouwkunde expertise naar bijvoorbeeld het bouwen van bruggen.

Bestuur en Water

Al bij de stichting van de Bataafse republiek werd de Nederlandse waterstaat als een landsbelang gezien. Immers, waterstaat was een aanduiding voor de nationale infrastructuur zoals het oppervlaktewater en technische voorzieningen als sluizen en dijken. Omdat Nederland in de tweede helft van de negentiende eeuw zo fors groeide werd afstemming tussen regio's noodzakelijk om het algemene belang te kunnen blijven dienen. Nieuwe infrastructuur en communicatie moest steeds preciezer op elkaar worden afgesteld, zo-ook op het gebied van water. Rivieren vielen onder staatsdomein, vele water- en landwegen onder provinciaal domein. Deze moesten met elkaar gaan samenwerken. In dit spanningsveld tussen centraal en decentraal bestuur ontwikkelde zich de systematische reglementering van de waterstaat, die onder andere de verbetering van de infrastructuur als doel had. Langzaam dwong de regering een soort oppertoezicht af van Rijkswaterstaat. De provincies voerden toezicht uit waarbij de minister als hoogste autoriteit optrad.

Al eerder in dit themakatern is aandacht besteed aan de opkomst van Rijkswaterstaat als autoriteit. De verdere historie en de meest actuele ontwikkelingen van Rijkswaterstaat kunnen daar worden gelezen. Naar aanleiding van dit artikel kan geconcludeerd worden dat Nederland al bijna twee eeuwen betrokken is bij waterbouwkunde en management. Het moge de lezer duidelijk zijn dat vandaag de dag waterbouwkunde nog steeds een Nederlands exportproduct is!

Noten:

1. Edmondo de Amicis, 1985, 8.

Bronnen:

Auke van der Woud, Een nieuwe wereld. Het ontstaan van het moderne Nederland. Uitgeverij Bert Bakker 2006.

Je ergens met een Jantje van Leiden van afmaken

Door Jasper Hekert

Iedereen heeft wel eens van de uitdrukking "zich ergens met een Jantje van Leiden van afmaken" gehoord. Een andere bekende is "dat loopt allemaal met een Jantje van Leiden af". In het laatste geval valt het allemaal best wel mee. De vraag is echter waar deze spreekwoorden vandaan komen en hoe zij zo wijdverbreid zijn in de Nederlandse taal. De oplettende lezer zal zich afvragen wat een dergelijk –op het eerste gezicht taalkundig- artikel dan ook doet in een themakatern 'water', zo zal blijken dat juist dit ten grondslag ligt aan deze uitdrukkingen.

Tijdens de 19e eeuw nam de industrialisatie van Leiden een grote vlucht. Enkele prachtige fabrieksgebouwen in de Leidsche binnenstad herinneren ons dagelijks nog aan deze roemruchte historie. Veel Leidenaren werkten in deze fabrieken en maakten dagen van rond de twaalf uur, onder vaak erbarmelijke omstandigheden. Om deze reden leefden velen op de rand van de armoede, een sociaal vangnet bestond nog niet in deze tijd. Met deze arbeid verdiende men niet veel, en onderwijs was niet zo vanzelfsprekend als dit heden ten dage is. Ook kinderen werden al jong 'uit werken' gestuurd om bij te dragen aan het schamele gezinsinkomen.

Net zoals nu het geval is kende men in deze tijd de hangjeugd, die opgroeide 'voor galg en rad' en in de stad rondzwierf om kattenkwaad uit te halen.

Barmhartigheid

Met in het achterhoofd 'het lot der verwaarloosde vagebonderende jongens in de Leidse achterbuurten'¹ kwam dominee Abraham Rutgers van der Loeff op het idee om deze jongens klaar te stomen voor de zeevaart. Uit huisbezoeken die hij aflegde bleek dat het hen ontbrak aan manieren, discipline, kennis en zindelijkheid hem om te functioneren in de samenleving. Samen met oud-zeeofficiers M.A. Kluit en J.A. Sandifort stichtte hij de 'Kweekschool voor Zeevaart', thans nog steeds te bezichtigen aan het Noordeinde 2A te Leiden.

Doel was om de jongens de grondbeginselen van orde en tucht bij te brengen door hen te trainen en te laten wennen aan het leven aan boord van een schip.

De 'Commissie Oppertoezicht & Bestuur' kreeg de zeggenschap over dit particuliere initiatief. Probleem was echter dat er een geld- en personeelsgebrek was om het initiatief ook daadwerkelijk leven in te blazen. Om deze reden zocht men naar samenwerking met de Koninklijke Marine, die de geschoolde mankracht goed kon gebruiken. In deze tijd was het immers nog de gewoonte dat de marine zelf jongens aantrok die het leven aan boord van een schip in de praktijk moesten leren.

In 1855 kreeg men een schamel gebouwtje toegewezen door de gemeente Leiden, die aanvankelijk weinig vertrouwen had in het idee van de drie heren. Met geringe middelen gingen zij aan de slag en kregen zij van de Marine een kanonneerboot toegewezen. Deze arriveerde in december 1855 bij de eindbestemming.

In 1856 kreeg de kweekschool maar liefst 120 aanmeldingen en werd het initiatief officieel ondersteund door de regering. Dit won blijkbaar het vertrouwen van de bevolking en resulteerde in giften van in totaal maar liefst 7000 gulden. Dit was genoeg in die tijd om een nieuw gebouw neer te zetten en op 3 oktober 1858 werd dit feestelijk geopend.

De school floreerde en het nieuwe gebouw werd al snel weer te klein voor de huisvesting van de kweekschool. Er moest een nieuw gebouw komen, in het formaat zoals we dat nu nog steeds kunnen zien.

Op 3 oktober 1879 werd het hoofdgebouw feestelijk geopend. Het borstbeeld van Prins Hendrik prijkt op de voorgevel van dit gebouw, als dank voor zijn liefde voor de Nederlandse vloot en zijn inspanningen voor de aanwas van nieuwe matrozen.

Aanmeldingen Zeevaartschool:
(in aantallen jongens)

Goedgekeurd	Afgekeurd	Totaal
1893: 355	963	1318
1894: 229	752	981
1901: -	-	700
1906: -	-	400
1912: -	-	140
1913: -	-	91
1914: sluiting opleiding		

'Concordia res parvae crescunt!'²

Het succes van de kweekschool was ongekend, er was een enorme welwillendheid ontstaan onder de Nederlandse bevolking. Dit kwam mede door het goede beleid dat gevoerd werd door de school. In de zomer van 1862 ging de kanonneerboot op propagandatocht door het land en bleef in elke grote plaats even liggen. Dit resulteerde in zoveel enthousiasme, dat naast de bestaande commissies die jongens doorverwezen naar Leiden, waarvan er al dertien bestonden in Nederland, er nog eens tien subcommissies bijkwamen.

'...de beste Jantjes waren de Jantjes van Leiden.'³

Een andere belangrijke mijlpaal is de oprichting van de 'fanclub' van de kweekschool, die werd opgericht op 4 januari 1862: de 'vereniging tot instandhouding en bevordering van de bloei van de Kweekschool voor Zeevaart te Leiden'.

Koning Willem III wierp zich op als beschermheer en ook dit werkte als impuls voor de aanmeldingen. In 1866 bestond de opleiding tien jaar en hebben maar liefst 1032 jongens hier hun opleiding genoten. De meeste hiervan vonden hun plek bij de Koninklijke Marine, vijftig jongens gingen de koopvaardij in.

Frictie

Zoals bij elke ideologie was bij die van dominee Van der Loeff ook sprake van frictie. Men heeft het hier tenslotte over een samenwerking tussen de overheid en een particuliere instelling. De minister van Marine verbood in 1860 om nog langer jongens aan te nemen op de kweekschool die afkomstig waren uit 'gesticht Groenesteyn', alwaar de dominee bestuurslid was. Dit toevluchtsoord voor resocialisatie van ontslagen jeugdgevangenen hield

om deze reden enkele jaren later ook op om te bestaan.

Ook het geven van 'handgeld' streek tegen de haren van de Commissie Oppertoezicht en Bestuur in. Bij deze regeling ontvingen de ouders geld voor het aanmelden van hun zoon bij de kweekschool, wat natuurlijk wel eens resulteerde in onvrijwillige aanmelding. Na jarenlange protesten werd deze maatregel ook dan weer ongedaan gemaakt.

Met het uitbreken van de Atjeh-oorlog in 1874 had de Koninklijke Marine hard nieuwe matrozen nodig.

Een grootschalige propaganda-actie werd dan ook gestart waarbij alle gemeentebesturen werden geattendeerd op het belang van de Kweekschool voor Zeevaart te Leiden. In het in 1875 verschenen jaarboekje van de Koninklijke Marine valt te lezen: "(...)de beste Jantjes waren de Jantjes van Leiden..."³, waarmee men doelde op de kundigheid en gedisciplineerdheid van de jongens die afkomstig waren van de kweekschool, dit in vergelijking met de jongens die direct door de marine waren geworven.

In dat zelfde jaar nam de Koninklijke Marine in Amsterdam het opleidingsfregat 'Admiraal van Wassenaer' in gebruik. Aanvankelijk

Ornament boven de ingang met elementen van onderwijs en zeevaart

was er de angst voor concurrentie voor de zeevaartschool. Zeker toen een jaar later de marine in Rotterdam het fregat 'Anna Paulowna' voor hetzelfde doel daar stationeerde.

Gelukkig voor de kweekschool was dit niet het geval; de minister van Marine schreef aan de Commissie Oppertoezicht en Bestuur dat hij het wenselijk achtte dat de jongens een geleidelijke overgang van huis naar oorlogsschip doormaakte en dat de kweekschool die ideale basis was om gedurende zes maanden te wennen aan zindelijkheid, orde en tucht en om alvast zoveel mogelijk te hebben geleerd.

Als tegenprestatie werd jaarlijks tienduizend gulden op de Rijksbegroting gereserveerd voor de 'Kweekschool voor Zeevaart' te Leiden. Met deze vaste subsidie kan men spreken van het feit dat de school steeds meer semi-overheid werd. Om leiding te geven aan het werkzame personeel, dat nog steeds van de marine was, kwam een Luitenant Ter Zee eerste klasse. De eerste directeur van de school was dan ook LTZ1 C.H. de Goeje. Volgens hem waren geduld, tact en toewijding de zaken waarmee vooruitgang werd geboekt.

Na 1894 was er sprake van een teruggang van de interesse voor de marine. Oorzaak hiervan was een wijziging in de reglementen, een sterker accent op theoretische kennis en minder aandacht voor exercitie. Professor T.H. Milo stelde als oorzaak van deze teloorgang in een gestencil overzicht van de geschiedenis van de kweekschool: "de geest des tijds bracht het anti-militairisme met zich en een aantal burgers en ontslagen marinemannen begon een heftige actie tegen de vloot."⁴

In 1914 kwam dan ook het besluit om de opleiding om te zetten in een opleiding voor leerling-officier bij de Marine. Met het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog op 31 juli 1914

kwam er definitief een einde aan de 'Kweekschool voor Zeevaart', het gebouw werd beschikbaar gesteld voor Rode Kruisdoeleinden en was al op 2 augustus van datzelfde jaar in staat om 185 patiënten op te nemen.

In de jaren die erop volgen kende het gebouw vele functies, van een sociaal medische dienst van de Marine tot een plaats waar huisvrouwen lezingen hielden over bloemschikken.

Water heeft de voorkeur

De 'vereniging tot instandhouding en bevordering van de bloei van de Kweekschool voor Zeevaart te Leiden' bestaat nog steeds, ook al leidt zij nu een slapend bestaan. Zij bezit ook nog steeds geld. In een verenigingsdocument valt te lezen: "de mogelijkheid om zelf zorg te dragen voor een opleiding is komen te vervallen, (...) wij hebben dus besloten om steun te verlenen aan bestaande instellingen, liefst in de vorm van goedkope leningen, zodat zelfwerkzaamheid wordt bevorderd zover dat mogelijk is. Het water heeft, indien er iets te verdelen valt, onze voorkeur, gezien onze komaf."⁵

Held

Zo blijkt dat de uitdrukking 'Jantje van Leiden' niet per definitie een negatieve inslag hoeft te hebben. Menig Leidsch Jantje heeft de wereldzeeën bevaren en is wellicht een heldendood gestorven. Feit is wel dat deze -in principe kansarme- jongens een toekomst is geboden door een initiatief dat tot stand kwam uit een samenwerking tussen particulieren onderling, met de helpende hand van de overheid waar nodig. Met dit feit blijkt dat de Hollander wederom samenwerkt om niet alleen het water buiten de deur te houden, maar ook om op dat water de eer hoog te houden.

**Concordia res parvae
Crescunt!**

Het gebouw van de 'Kweekschool voor Zeevaart' aan het Noordeinde 2A te Leiden

Bronnen:

-Kagie, Rudie, (1986), Jantjes van Leiden, uitgave van de Stichting Burgerschapskunde, Nederlands Centrum voor Politieke Vorming, Amsterdam: SSP

-Nagtegaal, Henk, et al. (2005), Leiden verleden tijd, Rijswijk: Elmar B.V.

-Burgers, Wibo (red.), (1998), Het spoor van de industriële revolutie in een Hollandse stad, een wandeling langs twintig monumenten van bedrijf en techniek in Leiden, Leiden: Primavera pers & Stiel.

-Moerman, Ingrid, (1997), Waar gebeurd in Leiden, over de plek, de daden en de dingen, Zeist: AD Druk.

-Walters, Nel, (1995), Nederlands Spreekwoordenboek, 10.000 spreekwoorden, Ruinen: Bariet.

Noten:

1.Kagie, Rudie, (1986), Jantjes van Leiden, uitgave van de Stichting Burgerschapskunde, Nederlands Centrum voor Politieke Vorming, Amsterdam: SSP

2. Betekenis: 'Eendracht maakt macht', de helft van de zinspreuk der Zeven Verenigde Nederlanden. Het vervolg hiervan is 'discordia maximae dilabuntur' wat betekent 'tweedracht breekt kracht'. De spreuk is ontleend aan de Romeinse geschiedschrijver Salustius (87 v.Chr - ong. 35 n.Chr) in zijn werk "De bello Jugurthino" over de oorlog van de Romeinen tegen de numidische koning Jugurth (<http://www.brascamp.com/concordia.htm>)

3. Kagie, Rudie, (1986), Jantjes van Leiden, uitgave van de Stichting Burgerschapskunde, Nederlands Centrum voor Politieke Vorming, Amsterdam: SSP, pagina 30

4. Idem, pagina 43

5. Idem, pagina 47

De week van...

Johan Kinnegin

Eerstejaarsstudent Bestuurskunde Johan Kinnegin is een drukbezet man. Hij is bij de B.I.L. commissielid Acquisitie en Promotie, lid van studentenvereniging SSR, lid van de JOVD en de VVD en ook nog eens van de lokale politieke partij "Gemeentebelangen Oostzaan" alwaar hij bijna raadslid was geworden. Ook verzorgt hij bij het Instituut voor Publiek en Politiek (IPP) gastlessen over Europa. Naast al deze dingen is hij ook nog eens druk met het organiseren van "Het Nationaal Jeugddebat" van de Nationale Jeugdraad. Hier helpt hij als vrijwilliger mee om twaalf provinciale (iedere provincie zijn eigen voorronde) en één Nationaal Jeugddebat te organiseren...

Afkortingen:
PJD = Provinciaal Jeugddebat
NJD = Nationaal Jeugddebat

Maandag:

Het is 04.30 uur als ik opsta om af te reizen naar mijn zevende PJD in Groningen. Het is mijn rol om de jongeren die zich hebben aangemeld te helpen met het schrijven van een op de provincie gericht plan. Door te kijken naar problemen, oorzaken en oplossingen komt er een voorstel tot stand die zij diezelfde middag nog tijdens een debat voorleggen aan Provinciale Statenleden. De deelnemers worden in vier fracties verdeeld en ik stuur vandaag samen met mijn collega Lisa een jonge fractie aan. Het is zoals wel vaker lachen geblazen als zij kennis maken met mijn Amsterdamse accent en ik hen soms niet versta. Als ik 's avonds om 22.00 uur mijn kamer in Leiden binnenstap val ik als een blok in slaap.

Dinsdag:

's Ochtends vroeg zet ik vliegensvlug m'n opdracht van 250 woorden voor m'n werkgroep Organisatietheorie en Publiek Management I in elkaar en overdag volg ik als een zombie het college Inleiding Economie. 's Avonds ga ik samen met een collega, die ook in Leiden woont, samen koken. Een uur voor de afgesproken tijd bellen we elkaar, dat we het door een druk schema niet gaan halen. Zij moet studeren en ik moet op tijd in Utrecht zijn om als gast plaats te nemen in een radioprogramma van FunX Utrecht, ter promotie van het PJD Utrecht van vrijdag. We willen elkaar toch graag zien en besluiten af te spreken in pizzeria Donatello's. Door de gezelligheid vergeten we de tijd waardoor ik nog bijna te laat aankom bij FunX. Precies 30 seconden voor de uitzending zit ik achter de microfoon.

Woensdag:

Vandaag heb ik de werkgroep Organisatietheorie en Publiek Management I waar ik door slaapgebrek weer moeilijk mijn aandacht bij kan houden. Ik houd me vast aan het idee dat ik 's avonds een feestje heb in Utrecht van de Nationale Jeugdraad, de overkoepelende organisatie van het Nationaal Jeugddebat. Het is een leuk feest en een weerzien met oude bekenden. Ook zie ik de secretaresse van minister Rouvoet weer sinds een jaar,

ze vertelt me dat minister Rouvoet dit jaar weer bereid is mee te doen aan ons debat, waar ik natuurlijk erg blij mee ben!

Donderdag:

Vandaag staat het PJD Noord-Holland op het programma. Vanwege een verbouwing van het Provinciehuis wijken we uit naar een slecht Van der Valk hotel in Haarlem-Zuid. Ook hebben we een enorme opkomst wat samen leidt tot wat stress bij de organisatie. Vandaag heb ik een wat meer gemixte groep, 18 jongeren van 12 t/m 18 jaar van VMBO, HAVO, VWO en MBO. Er ontstaat wat opwindendheid bij de deelnemers als blijkt dat men vanuit de provincie Noord-Holland met een cameraploeg een impressieverslag maakt van de dag. Deze is nu op de website Youtube.com te zien. (tag: provNoord-Holland of provN-H of zoiets)

Vrijdag:

Gisteren heb ik op de terugreis gehoord dat ik vandaag geen rol heb bij het PJD Utrecht omdat andere collega's voorrang krijgen. Ook vrijwilligers hebben zich namelijk aan targets te houden en omdat ik daar al ruim overheen zit en anderen deze nog niet hebben gehaald krijg ik helaas vrij. Nu kan ik wel eerder met m'n moeder en broer afspreken om opnieuw te beginnen met verhuizen omdat ik via een kennis aan een betere woonruimte ben geholpen.

NB: De Nationale Jeugdraad is een overkoepelende organisatie van ruim 25 lidorganisaties die allemaal het credo "Jongeren mee laten doen, mee laten denken en mee laten beslissen" uitdragen. Het Nationaal Jeugddebat is daar zo'n lidorganisatie van en verzorgt 12 Provinciale Jeugddebatten die ter voorronde dienen van het Nationaal Jeugddebat. Onze doelgroep zijn jongeren van 12 t/m 18 jaar ongeacht opleidingsniveau (alleen geen HBO of WO). Om als werknemer (Procesbegeleider) hier aan de slag te kunnen moet je wel eerst zelf deelnemer zijn geweest. Het is vrijwilligerswerk, maar je krijgt wel je reiskosten e.d. vergoed ;)

Er was een tijd van komen en
er was een tijd van gaan.
Maar nu is de tijd om terug te
komen!

De B.I.L. zoekt haar alumni!!!!

Ben je zelf een afgestudeerd
Bestuurskundige: meld je aan! Ken je
nog oud-studiegenoten die nog geen
lid zijn: stuur ze naar onze alumni-
site: bil-alumni.plexus.leidenuniv.nl

Zo verlies je nooit je studie, de
B.I.L. en je studievrienden uit
het oog.

B.I.L. Merchandise:

De B.I.L. heeft diverse handige spulletjes
waaronder pennensets, mokken, bretels en ook
nieuwe dassen! Allen voorzien van het logo van
je favoriete studievereniging! De das heeft een
vernieuwd uiterlijk en kun je natuurlijk niet laten
liggen.

Kom ze daarom snel bekijken en kopen in de
B.I.L.-kamer!

Prijzen:

B.I.L.-das €10,75
B.I.L.-bretels €13,50
B.I.L.-mok €3,50
B.I.L.-pennenset €7,50

(advertentie)

karstens
druk met communicatie

hooigracht 35
2312 kn Leiden
postbus 164
2300 ad Leiden
telefoon
071 514 32 44
telefax
071 514 35 49
e-mail
info@karstens.nl

Leiden is Attractive!*

By Stephanie Tang

More precisely, the Department Public Administration at the Faculty Social and Behavioural Sciences of Leiden University is very attractive to both national as international students to study Public Administration. MSc Public Administration is a one-year-program which has five specialisations to choose from: European Governance (EUG), International and Development Administration (IDA), Crisis and Safety Management (CSM), Public Administration and Public Affairs (PaPa), and Management of Public Sector (MPS), the latter is Dutch spoken, whereas the other four specialisations are taught in English.

How come this MSc program attracts both international students coming from around the world, as well as national students who had finished their bachelor program at an other Dutch university? Trying to answer this question, I asked around at the faculty. I bumped into Ksenia Gorlevaya, an alumna of St. Petersburg

State University-School of International Relations, who is one amongst the newly arrived international students enrolled at this master program. Seeing to be sure of her choice, Ksenia (EUG) was able to give me some convincing reasons why she chose for Leiden. One of her reasons is the fact that this program is well-known around the world. "Even though my home university has a partnership with UvA (University of Amsterdam) and UvA also offers this program, it was my professor who recommended me to study here."

The same reason was given by Leon-tien Wagenaar (IDA, alumna of Groningen University where she studied International Relations): "When I was in Hong Kong for an exchange program, I talked to some professors who recommended Leiden University for its well-known Public Administration program." Yanhua Ma from Qingdao China gives the same reason, "I chose Leiden University because its excellent reputation and international environment." So, it's

clear that our school's reputation is one of the reason that attracts students from around the globe. Not only European students, like German, Belgian, Pole, Dutch, and French students, are keen on studying here, also students from other continents like Australian, Chinese, and Russian students had applied for this master program.

Okay, the reputation of an university can't be the only driving force to make the step to move to Leiden, this school must offer other chances that other universities don't offer. Ksenia: "What I find very good about this university, is that you can enroll for this program in February." The flexibility can be catalogued as an advantage compared to other Dutch universities who also offer this master program. The academic staff is also well-known, if I listen around. The articles of the lecturers are known by international students: "It's so exciting, for example, to get lectures of Prof. Steunenberg, while we read his articles back home!"

Next to these reasons, the theoretically-oriented character of the courses, accessibility and helpfulness of the academic staff, the teaching method in discussions form, the good facilities, and many other reasons are praising the reason why MSc Public Administration at the Leiden University attracts so many international students. Also there's a very good price-quality proportionality, especially for European students who can enjoy qualitative education while money is no object given the low college fees.

Many students recently just started their master program after success-

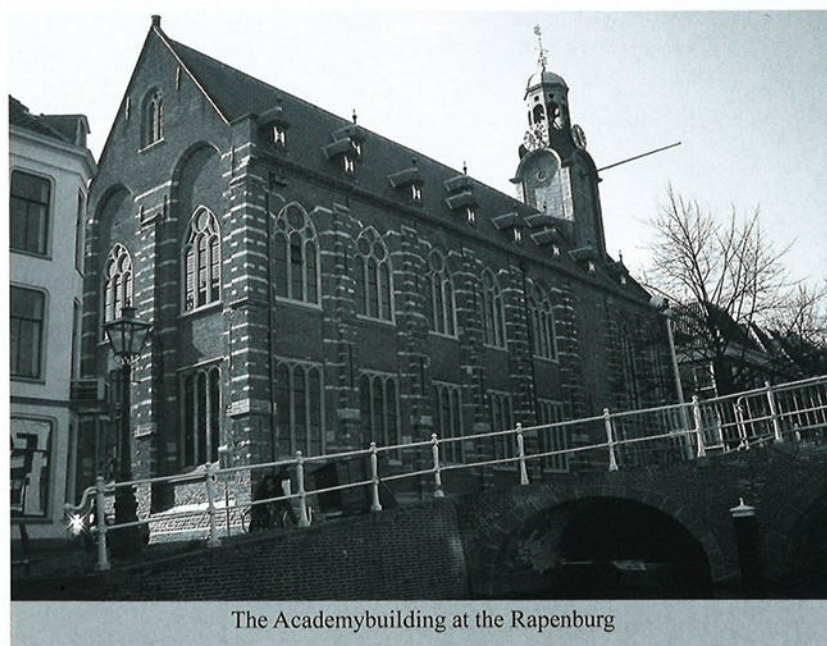
fully completing their pre-master program. Deficiencies regarding social sciences are eliminated through the followed pre-master courses in the first semester. Therefore, there's an increased stream of pre-master students. Having a different educational background, as political sciences, history, economics, or law, do they seem to fit properly into their new master program? "Well, Public Administration certainly gives us good chances on employment, moreover, it gives us the opportunity to offer social services in practice. The chance to deal with social issues is very fruitful," says Bart Ladrak (EUG, an alumnus of Leiden Univer-

sity-MA History).

Seeing from an other angle, how do Dutch students who have finished their Bachelor program at this university, feel about the increased stream of both international and Dutch students? As they have been with the same classmates since day one of their first year at this university, do they find it challenging or rather annoying to be around with so many (unknown) classmates in their final phase of their study? Most of them are enriched by the many international students present in their classes. Especially while they enjoy education in English, it gives an extra dimension to their educa-

tion having international students from all over the world. Moreover, if a student doesn't feel like having education in English, the choice's given to follow courses in Dutch, which is the specialization Management of the Public Sector offered by the Department Public Administration, which after successful completion also results in the MSc degree.

Note:
*at least I'm
attracted too!

The Academybuilding at the Rapenburg

Bestuurskunde

Word nu lid van de Vereniging voor Bestuurskunde voor het Speciale studententarief van € 16,80 per jaar.

Je ontvangt dan gelijk vier keer per jaar het tijdschrift Bestuurskunde.

Meer informatie? Surf naar www.bestuurskunde.nl

Vereniging voor Bestuurskunde

DE BRUG TUSSEN THEORIE EN PRAKTIJK

'Na die wereldreis kon ik meteen bij Maandag® aan de slag'

Guido Dolné (29) is bijna een jaar gedetacheerd bij de gemeente Tilburg. Daar werkt hij als plan-visualist. Dat houdt in dat hij stedenbouwkundige ontwerpen binnen de gemeente zo helder en overzichtelijk mogelijk presenteert. Dolné maakt daarbij gebruik van foto's, kaarten en eenvoudige verklarende teksten: 'Het gaat om toegankelijke presentaties waarmee de gemeente tijdens een buurtvergadering of wijkinformatieavond haar plannen naar voren brengt. Niet iedereen kan zich aan de hand van een plattegrond een voorstelling maken van een nieuwe woonomgeving. Daarom bewerken we bestaande beelden zodat bewoners zich zo goed mogelijk in de nieuwe situatie kunnen verplaatsen. Wat ik vooral leuk vind, is dat ik hier over het algemeen mijn eigen gang kan gaan. Van mijn manager bij Maandag® krijg ik genoeg ruimte en bij de gemeente stellen ze het op prijs als ik af en toe met andere ideeën kom.'

Dolné is ruim een jaar geleden via een kennis bij Maandag® terecht gekomen. Na zijn afstuderen aan de Avans Hogeschool wilde hij eerst een paar maanden op reis. Vóór zijn vertrek schreef hij zich in bij het detachingsbureau en nog geen twee weken na zijn terugkeer had hij een baan: 'Dat was wel lekker natuurlijk. Anders had ik waarschijnlijk toch een tijdje moeten solliciteren. Bovendien kom ik net kijken en wil ik eerst een indruk krijgen van wat er in mijn branche te doen is. Het liefst zou ik bij veel verschillende bedrijven ervaring opdoen. Die mogelijkheid heb ik hier bij Maandag®.'

'Ik heb een goed contract. Eigenlijk merk ik nauwelijks dat ik gedetacheerd word. Wanneer mijn werk in Tilburg is afgelopen krijg ik gewoon doorbetaald. Maar omdat het ook in het belang van Maandag® is, hebben ze daarna waarschijnlijk meteen een nieuwe werkplek voor me. Ik zie het de komende jaren wel zitten op deze manier. Op termijn zou ik zelf grotere stedenbouwkundige ontwerpen willen maken maar dat duurt nog wel even, denk ik. Maar via een loopbaan bij Maandag® en de begeleiding die ik van ze krijg, gaat dat vast wel lukken.'

'Bij Maandag® denken ze ook vanuit van de gedetacheerde'

In januari werkt juriste Simone van Toorn (28) precies een jaar als interim beleidsmedewerker bij de gemeente Bodegraven. Aanvankelijk ging het om een tijdelijke betrekking om het personeelsgebrek op de afdeling vergunningen op te vangen. Inmiddels is Van Toorn verantwoordelijk voor het gemeentelijk horecabeleid. De gemeente heeft haar al een vaste baan aangeboden, maar ze blijft liever in dienst bij Maandag®: 'De gemeente betaalt goed, maar Maandag® ook. En ik vind het belangrijk om niet te lang op dezelfde functie te blijven zitten. Als gedetacheerde krijg ik de kans verschillende projecten te doen vanuit telkens wisselende werkplekken. Ik werk nu full time in Bodegraven maar tussendoor heb ik ook een project in de gemeente Woudrichem begeleid. En in de loop van dit jaar komt er waarschijnlijk ook weer iets nieuws op mijn pad.'

Met de opleidingsmogelijkheden bij Maandag® zit ze goed: 'Binnenkort begin ik met een cursus psychologie. Voor het geval ik medewerkers moet begeleiden. Daarna zou ik graag een opleiding beleid maken volgen. Maandag® biedt mij alle ruimte. Ze betalen mijn opleidingen, als investering. De enige voorwaarde is dat ik daarna in principe nog een jaar in dienst blijf, maar dat vind ik nou niet bepaald een wurgcontract.'

Van Toorn heeft minstens eens in de twee weken een gesprek met haar carrièrecoach bij Maandag®. Dan gaat het over de voortgang bij de opdrachtgever, haar eigen functioneren maar ook over haar persoonlijke verwachtingen en doelstellingen. Die individuele begeleiding bevalt prima, zegt Van Toorn: 'Bij Maandag® merk ik heel sterk dat naast het belang van de opdrachtgever ook de positie van de gedetacheerde centraal staat. Van vrienden die ergens anders werken hoor ik genoeg andere verhalen. Maar bij Maandag® redeneren ze dat de medewerkers zelf naar volle tevredenheid moeten functioneren om optimaal voor hun klant te kunnen presteren. Het is zeker niet zo dat wij per se op onze plek moeten blijven zitten omdat het voor Maandag® en voor de opdrachtgever het beste uitkomt. Wanneer ik mij bijvoorbeeld niet prettig zou voelen in mijn huidige werksituatie, kan Maandag® heel snel een geschikte vervanger naar voren schuiven zonder dat de opdrachtgever er hinder van ondervindt.'

Wist u dat

- Prijs drie gangen menu € 19,95.
- Wij op zondag en maandag heerlijke Thaise gerechten serveren.
- Wij een nieuwe à la carte kaart tegen zeer aantrekkelijke prijzen hebben.
- Wij hebben een dagschotel voor slechts € 7,95.
- Wij een sfeervolle bovenzaal hebben die uitermate geschikt is voor het houden van borrels en diners.
- Wij iedere 6 weken een nieuwe menukaart hebben.
- Wanneer u drie gangen van de kaart neemt betaalt u slechts € 19,95. Ongeacht uw keuze.

DAGELIJKS GEOPEND
VANAF 10.00 UUR

tot ziens,
tot EINSTEIN

NIEUWE RIJN 19 LEIDEN • TEL: 071 - 5125370 • E-MAIL: mail@einstein.nu

Alumnus interview met Peter Geluk

Door Jasper Hekert

Peter Geluk studeerde zeven jaar in Leiden, was voorzitter van LVVS Augustinus, voorzitter van Studenten Groepering Leiden (SGL), heeft deelgenomen aan het 23ste Veerstichting Symposium en deed een 'honours class' aan de Koninklijke Militaire Academie te Breda.

Daarnaast was hij assistent-onderzoeker aan het COT, het instituut voor veiligheids- en crisismangement in Den Haag en heeft hij meegewerkt met het organiseren van internationale activiteiten voor het European Public Administration Network (EPAN).

Tegenwoordig is hij werkzaam als consultant bij 'The Boston Consulting Group'. Bestuurskundige Berichten zocht contact met Peter om eens meer te weten te komen over het leven na de studie en te peilen hoe hij op deze plek terecht is gekomen.

Wanneer heb je Bestuurskunde in Leiden gestudeerd?

Van 1998 tot 2005, dus 7 jaar in totaal met 1 jaar onderbreking als voorzitter Augustinus en een ½ jaar uitwisseling in Vancouver, Canada.

Wat bewoog je destijds om te kiezen voor Leiden? Hoe heb je het ervaren? Zou je het overdoen?

Ik koos voor Leiden tijdens een voorlichtingsdag: het was een zonnige dag en dan zijn de Leidse grachten onweerstaanbaar, zeker als je uit het grauwe Delfzijl komt. Een meer inhoudelijke reden was de nabijheid van Den Haag. Dat laatste is uiteindelijk inderdaad een grote pré gebleken, bijvoorbeeld in vergelijking tot de Universiteit Twente. Ik heb meerdere inhoudelijk interessante bijbanen gehad in Den Haag, die mij zeker net zoveel hebben geleerd als de studie. Ik zou mijn studietijd absoluut overdoen in Leiden, het is een prachtig dorp met veel mogelijkheden voor de actieve bewoners. Heb me nooit echt gestoord aan het nadeel van leven in een dorp: het ons-kent-ons sfeertje en de soms wat beperkte diversiteit van de studentenpopulatie.

Wat vond je het leukste aan de studie en wat het minst leuke? En waarom?

Het leukst was de link met de praktijk van Den Haag die op meerdere momenten tijdens mijn studie heel concreet werd – bijvoorbeeld tijdens de Government Crash Course die Paul 't Hart destijds organiseerde. Tijdens deze course kregen studenten de unieke kans om over de schouder van een topambtenaar mee te kijken. Een ander aspect waar ik volop gebruik van het gemaakt was het beperkte tijdsbeslag dat de studie op mijn leven legde. Daardoor heb ik veel andere leerzame activiteiten kunnen ontplooiën.

Ergens school daarin ook wel een nadeel: de studie vroeg niet het uiterste van studenten; het had soms wel wat uitdagender gemogen...

Wat was je eerste functie na afstuderen? En hoe ben je hier terecht gekomen?

Na mijn studie ben ik direct aan de slag gegaan als 'associate' bij de Boston Consulting Group (BCG). BCG richt zich op strategische advisering van met name grote bedrijven. Ik kwam terecht bij BCG via een stage, na een bewuste keuze om mijn horizon verder op te rekken richting de private sector. Overigens nog steeds met de ambitie om de kennis en vaardigheden die ik bij BCG opdoe, ooit te gaan inzetten voor de publieke zaak.

Heb je tips voor studenten Bestuurskunde voor bijvoorbeeld het vinden van een gepaste baan? Zijn er trucs of is het een kwestie van netwerken?

Loop een stage, dit is een veel betere manier dan een gesprek om eens wederzijds kennis te maken. En verder wordt je positie op de arbeidsmarkt onwaarschijnlijk veel beter door het doen van al die bestuurtjes en commissies. Niet zozeer door het netwerk of het CV op zich, wel doordat je steviger in je schoenen staat tijdens je eerste baan.

In welke functie ben je nu werkzaam? Hoe ben je hier terecht gekomen? Was dit een bewuste keuze of was het toeval? Ben je tevreden met je functie of ben je altijd op zoek naar iets anders/beters?

Ik ben inmiddels 'consultant', nog steeds bij de Boston Consulting Group. Ik ben erg tevreden met deze baan, omdat ik nog steeds iedere dag nieuwe dingen leer.

Af en toe vermoeiend, maar ook heel uniek in vergelijking tot andere werkgevers.

Heb je bijzondere herinneringen aan Leiden?

Woon je nog steeds in Leiden?

Ik ben na mijn studie uit Leiden vertrokken en woon nu in Utrecht. Hoewel Brenda en ik een fantastische plek hebben gevonden, blijft Leiden voor mij nog steeds de ideale stad. Samen met een vriend een flesje wijn opentrekken op de heuvel bij de Burcht is er nu niet meer bij. Ook de muisstille zondagen in de Leidse binnenstad mis ik soms.

Tenslotte: wil je nog iets delen met de studenten Bestuurskunde of eindigen we met enkele wijze woorden van een ervaringsdeskundige?

Neem de tijd om te genieten!

Peter in de almanak van 2003

DE B.I.L. PRESENTEERT: HET ALUMNI-LIDMAATSCHAP

Op dit moment is de B.I.L. in samenwerking met het Departement Bestuurskunde hard aan de slag om het alumni-lidmaatschap meer vorm en inhoud te geven. We zijn bezig met het organiseren van een grote activiteit voor én door alumni van de studie bestuurskunde aan de Universiteit Leiden. Dit zal, waarschijnlijk, plaatsvinden op 9 oktober. Het wordt een mooie gelegenheid om van andere alumni te horen over hun huidige bezigheden en uiteraard om (oude)vrienden weer te zien! Houd de site www.BILboard.nl (klik op 'alumni') in de gaten voor meer informatie. Op deze site kunt u ook een enquête invullen, zodat wij onze 'diensten' richting de alumni af kunnen stemmen op wat U verwacht als alumnus. Door alumnuslid te worden bij de B.I.L. blijft je in contact met oud-studiegenoten en blijf je op de hoogte van ontwikkelingen in de Bestuurskunde. Dit lidmaatschap is niet alleen voorbehouden aan afgestudeerde doctoraal- of Masterstudenten. Afgestudeerde Bachelorstudenten die geen Masteropleiding in Leiden zijn gaan volgen kunnen zich ook aanmelden. Je hebt per slot van rekening het grootste deel van je studententijd in Leiden doorgebracht! Als alumnuslid van de B.I.L. word je op de hoogte gehouden door o.a. het ontvangen van de Bestuurskundige Berichten. Tevens organiseert de B.I.L. activiteiten voor alumni om elkaar weer te ontmoeten en om bijgepraat te worden over de laatste ontwikkelingen op het vakgebied. Voor de alumni die nog een studentenlidmaatschap hebben is een lidmaatschapswijziging al voldoende. Alumni: knip onderstaande bon uit, meld jullie aan en dan zien wij jullie graag op één van onze activiteiten!

Lidmaatschapskaart Alumnus

Voornaam Voorletters
 Achternaam
 Jaar van Aankomst
 Werkgever
 E-mail
 Adres
 Postcode..... Woonplaats
 Telefoon
 Mobiel
 Geboortedatum
 Giro/Bankrekeningnummer*

Hierbij machtig ik de Bestuurskundige Interfacultaire vereniging Leiden de B.I.L.-contributie (€ 13,61) jaarlijks, tot schriftelijke wederopzegging, van bovenstaande rekening af te schrijven. Het Alumnus-lidmaatschap van de B.I.L. is een samenwerkingsverband met het Departement Bestuurskunde van de Universiteit Leiden.

Datum Plaats
 Handtekening

* Omcirkelen wat van toepassing is. Vragen? Bel: 071-5273696 of e-mail: bil@bilboard.nl

A.u.b. invullen en opsturen naar Bestuurskundige Interfacultaire vereniging Leiden
 Postbus 9555, 2300 RB Leiden (voldoende frankeren)

Billers in Bruxelles

Door Ad Schoonderwoerd

Brussel staat bij velen bekend als de stad van Manneken Pis en de Grote Markt met zijn overweldigende stadhuis en prachtige gevels, maar naast deze culturele hoogstandjes is Brussel vooral bekend als het institutionele middelpunt van Europa. Voor bestuurskundestudenten de uitgelezen plaats om bekend te raken met Europese instituties en zodoende uitverkoren om dit jaar als bestemming van de korte reis te fungeren van de B.I.L.!

Donderdag 31 januari vertrokken wij 's ochtends om 7.30 uur onder leiding van Commissaris Buitenland, Amir Nazar, met een groot gezelschap richting Brussel om daar rond de klok van elf te arriveren bij ons hostel. In het hostel had iedereen de mogelijkheid om zich op te frissen en lekker te lunchen.

Om half drie hadden we een afspraak bij het Europees Parlement. Hier werden wij opgewacht door docente Bestuurskunde mevrouw Dimitrova om ons te vergezellen tijdens het bezoek aan het Parlement. Dit bezoek werd als introductie gezien op het tweedejaars bachelorvak "European Union: Policy & Politics" dat door haar wordt gedoceerd.

Bij aankomst werden wij verwelkomd door Europarlementariër Jeanine Hennis-Plasschaert en haar persoonlijke assistente Margreet Lommerts. Laatstgenoemde is een oud-bestuurskunde student aan de Universiteit Leiden en in haar studietijd was zij tevens lid van de B.I.L.

Allereerst gaf Jeanine Hennis-Plasschaert een introductie over haar werkgebieden, die uiteenlopen van Kosovo tot Wit-Rusland. Na de korte introductie over haar werk was de tijd aangebroken voor een vraag- en antwoordsessie waar menigeen zijn vragen kon stellen. Aansluitend kregen wij een interessante rondleiding door het Europees Parlement en kwamen wij onder meer te weten kwamen dat er 24 officiële talen gesproken worden in het Parlement, variërend van Gaelic tot Roemeens.

Nadat onze reisleader wederom de TomTom-loze buschauffeur te hulp schoot kwamen wij aan (in de buurt

van) het Belgisch Parlement om daar Johan de Mol, parlementslid van het Vlaams Belang, te ontmoeten. Johan de Mol gaf ons allereerst een korte introductie in het uitermate gecompliceerde Belgische politieke systeem. Na de introductie was er de mogelijkheid tot het stellen van vragen. Tijdens de vraag- en antwoordsessie werd door de studenten voornamelijk gedoeld op het gedachtegoed van de partij. De heer De Mol bleek tijdens deze vraag- en antwoordsessie een charismatische man die bij elk punt een genuanceerd antwoord paraat had. Na afloop was een informele borrel, waarnaast Johan de Mol iedere deelnemer een gesigneerd exemplaar van zijn zelf geschreven boek over Brussel overhandigde.

Na deze enerverende dag brak de tijd aan voor bezinning. Gezamenlijk trokken we naar het hostel vanwaar iedereen Brussel kon gaan ontdekken. 's Avonds werd de Brusselse binnenstad dan ook bevolkt door een grote groep Leidsche studenten die Brussel onveilig maakte. Om tien uur was er de mogelijkheid om met de organisatoren van de reis (de Commissie Buitenland¹) een drankje te nuttigen in café 'Manneken Pis'. Voor de één was dit café het ideale eindpunt van een geslaagde avond, voor de ander het ideale startpunt voor een lange en onrustige nacht...

Vrijdagochtend werd iedereen weer bijtijds gewekt door de (overwegend vrouwelijke) wekservice van de Commissie Buitenland. Nadat de sneetjes Belgisch brood en kunstmatige sinaasappellimonade gretig aftrek hadden gevonden bij de uitgehongerde Leidsche studenten was het alweer tijd om het hostel te verlaten.

De volgende excursie stond pas aan het begin van de middag op het programma waardoor er nog enige tijd overbleef om wat cultuur op te snuiven, dit varieerde van een lokale kroeg (waar louter koffie geconsumeerd werd) tot het Koninklijk Paleis. Nadat iedereen de weg naar de bus weer gevonden had konden we richting onze laatste excursie: de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO). Na een stringente controle te hebben doorstaan werden we toegelaten op het terrein van de NAVO.

Bij de NAVO was een uitermate interessant en divers middagprogramma samengesteld. Samen met een groep studenten van de Studentenvereniging voor Internationale Betrekkingen (SIB) uit Utrecht begon om drie uur de introductie door Eric Povel, die hier werkzaam is als Nederlandse persvoorlichter. De heer Povel vertelde honderduit over het ontstaan en functioneren van de NAVO. Na een korte koffie- en theepauze maakte de permanente vertegenwoordiger bij de NAVO, de heer Schaper, zijn opwachting. De hoogste Nederlandse diplomaat bij de NAVO hield een helder verhaal over het nut van de militaire operaties, over zijn opgedane ervaringen en over zijn werkzaamheden op het hoofdkwartier. Ook Brigade-generaal Bek van de militaire vertegenwoordiging hield een vlammend betoog en kwam een enkele keer met een uitspraak die niet door de pers opgevangen moest worden.

Deze enerverende excursie werd afgesloten met een borrel die verzorgd werd door permanent vertegenwoordiger Herman Schaper. In deze informele sfeer hebben veel Leidsche studenten hun netwerk uitgebreid met nieuwe contacten bij de NAVO. Na de borrel werden we door ons eigen commissielid Lisa weer begeleid naar de bus. Deze intensieve begeleiding bleef ook door de beveiliging niet onopgemerkt en zij kreeg direct een baan aangeboden voor haar voortreffelijke verdienste.

Nadat iedereen weer in de bus zat, konden we ons opmaken voor de terugreis richting Leiden. Tijdens de terugreis werd heftig nagepraat over de verscheidene excursies. In Leiden aangekomen en nadat iedereen innig afscheid van elkaar had genomen was het officiële einde van onze studietrip een feit.

Deelnemers, het waren twee fantastische dagen.
Bedankt!

Noten:
1. De Commissie Buitenland '07-'08, 'Billief' genaamd, bestaat uit de volgende personen: Marjolein Thon, Lisa Blanken, Vishal Ramki-soensing, Thijs de Bruijn, Veerle Randag, Zeno Schutte, Zippora Elders, Ad Schoonderwoerd en (Commissaris) Amir Nazar.

De NAVO in vogelvlucht

Bestemming van de Brusselreis nader toegelicht

Door Leontien Wagenaar

Na een halfjaar studeren vonden veel B.I.L leden het tijd om even wat anders te doen. Gelukkig kon plezier wederom gecombineerd worden met studiedoeleinden! De commissie Buitenland had namelijk een fantastische Brusselreis georganiseerd waarbij alle aspecten van het Europese politieke centrum aanbod kwamen. Hieronder viel ook een bezoek aan de Noord Atlantische Verdragsorganisatie, beter bekend onder de naam NAVO. De veiligheidsmaatregelen bij de ingang, de uitstraling van Brigade-generaal Willem Bek en permanente Nederlands vertegenwoordiger Herman Schaper weerhielden ons er niet van kritische vragen te stellen. Waarom vecht de NAVO in Afghanistan? Hoe kan een organisatie slagkracht hebben als beslissingen worden genomen op basis van consensus? Mocht je niet alles hebben kunnen volgen -het bier de avond ervoor was voor velen verleidelijk lekker- of je hebt deze prachtkans gemist, dan is hier een nieuwe kans. In dit artikel komen namelijk in vogelvlucht de ontstaansgeschiedenis en de huidige ontwikkelingen van de NAVO aan de orde.

Het is belangrijk te beseffen dat de Koude Oorlog niet direct volgde op de Tweede Wereldoorlog. Een aantal jaar was er sprake van een internationale chaos. Europa lag in puin en was economisch volledig verwoest toen het Amerikaanse leger zich terugtrok. In die omstandigheden moest West-Europa, net als de rest van de wereld, haar koers bepalen. Welke staten waren te vertrouwen? Zoals wel vaker na een grote catastrofe was er direct na de oorlog grote bereidheid tot internationale samenwerking. Dit resulteerde in het oprichten van de Verenigde Naties (VN) op 24 oktober 1945. Al gauw was de bereidheid tot samenwerking verdwenen door onder meer de weigering tot samenwerking van de Sovjet-Unie. Ook kondigde de Verenigde Staten (VS) de containmentpolitiek (indamming) aan. De containmentpolitiek zou tot de val van de Berlijnse Muur karakter geven aan het Amerikaanse buitenlands beleid. Dit hield in dat het Amerikaanse buitenlands beleid als doel had de machtspositie en invloed van de Sovjet-Unie (SU) in te dammen. De SU antwoordde hierop door in Oost-Europa landen onder haar invloedssfeer te krijgen zoals Tsjecho-Slowakije. Op deze manier ontstond het roemruchte ijzeren gordijn. Nog voordat de puinhoop was opgeruimd van de catastrofale oorlogen, was Europa

verdeeld in Oost en West. Met deze scheiding was de Koude Oorlog in 1950 een feit.

Aanleiding oprichting NAVO

De bedreiging van de Sovjet-Unie was aanleiding tot samenwerking tussen de VS en de West-Europese landen inclusief West Duitse Republiek (WDR). In 1949 werd het Noord-Atlantisch Verdrag ondertekend. Pas twee jaar later zou de 'O' van organisatie worden toegevoegd en was er echt sprake van de NAVO. Artikel 5 van het verdrag vormt de kern van de NAVO: een aanval op één van de NAVO-leden wordt gezien als aanval op allen. Met andere woorden, wanneer de SU besloot een kernwapen af te vuren richting Frans grondgebied zouden de Amerikanen dit beschouwen als aanval op Amerikaanse bodem. Militaire samenwerking tussen de NAVO lidstaten kwam dus op gang ter bescherming tegen 'het Russische kwaad'. Vandaag de dag lijkt het vanzelfsprekend dat Europese landen geen oorlog voeren, maar tot en met de Tweede Wereldoorlog werd er regelmatig gevochten op het Europees continent. Door het nieuwe veiligheidsregime, de NAVO, lijkt militair geweld in ieder geval tussen de NAVO-landen voorlopig, gelukkig, geschiedenis.

Bevoegdheden blijven bij lidstaten

Lidstaten willen graag zelf beslissen over hun veiligheid en daarmee graag zelf bevoegdheid houden over bijvoorbeeld hun leger. De soevereiniteit -eigen zeggenschap- van de landen is daarmee belangrijker dan de samenwerking. Daarom kan de NAVO geen beslissing nemen waar een lidstaat tegen is. De NAVO-landen gaan door met onderhandelen totdat er niet meer om stemming wordt gevraagd. Dit heet beslissing op basis van consensus. Omdat de NAVO dus geen eigen zeggenschap heeft, wordt ze een intergouvernementele organisatie genoemd. Dit verklaart de uitleg van de ambassadeur tijdens ons bezoek in Brussel. Meneer Schaper zei meerdere malen: 'De NAVO is van de lidstaten, de NAVO kan niet zelfstandig opereren.'. De NAVO verschilt wezenlijk met een supranationale organisatie zoals de Europese Unie die zelfstandig, in tegenspraak met een van de lidstaten, op vele terreinen beslissingen kan nemen.

Koude Oorlog

Ondanks de diversiteit van de NAVO-leden is er altijd samenwerking binnen de organisatie geweest. In de jaren zestig trok Frankrijk zich terug uit de militaire structuur van de NAVO onder leiding van toenmalige president Charles de Gaulle omdat ze beschikking had gekregen over nucleaire wapens. Zelfs toen wilden de Fransen politiek actief blijven binnen de NAVO en bleef samenwerking bestaan. Overigens is Frankrijk op de top van Boekarest (2-4 april 2008) weer volledig lid van de organisatie geworden. Het relatieve succes van de NAVO wordt over het algemeen verklaard door de gemeenschappelijke vijand tijdens de Koude Oorlog, namelijk de Sovjet-Unie. De meeste Europeanen waren blij met de samenwerking, want op deze manier kon door nucleaire afschrikking een nieuwe oorlog worden voorkomen. Immers, na de Tweede Wereldoorlog wilde Jean Monnet, Robert Schuman en

- Belangrijke gebeurtenissen Koude Oorlog**
- 1949 Ondertekening van het Noord Atlantische Verdrag (NAV)
 - 1950 Begin Koude Oorlog
 - 1951 Toevoeging van de 'O', de NAVO is een feit
 - 1955 Oprichting Warschaupact
 - 1966 Frankrijk trekt zich terug uit de militaire structuur maar blijft politiek lid
 - 1989 Val van de Berlijnse Muur/Einde Koude Oorlog
 - 1991 Opheffing Warschaupact

vele andere toonaangevende Europese politici 'nooit meer oorlog' op het Europese continent. De Amerikanen waren niet altijd blij met de samenwerking, want ze vonden vooral dat de Europese landen hun defensiebudget moesten verhogen. Het meer gelijktrekken van de militaire uitgaven wordt vaak 'burden sharing' genoemd; de lastenverdeling aan beide kanten van de oceaan moet gelijk worden getrokken

Uitbreiding

De val van de Berlijnse muur luidde het einde van de Koude Oorlog in. Veiligheid in Europa is steeds minder een militaire discussie, maar meer een politieke, economische en maatschappelijke discussie. Vele ex-Sovjetstaten zoals Polen zagen dan ook het NAVO-lidmaatschap als opstap naar het EU-lidmaatschap. Vele Oost-Europese landen werden dan ook gretig lid van de NAVO. Tevens ontstond het Partnership for Peace (PfP) voor landen die net buiten Europees grondgebied liggen, maar wel graag willen samenwerken met de NAVO. Het uitgangspunt is hoe meer landen betrokken worden, hoe minder kans op militaire conflicten. De ambassadeur somde dan ook de talrijke PfP-landen op tijdens ons bezoek waaruit je kunt opmaken dat de NAVO wel degelijk samenwerking buiten haar grenzen toejuicht.

Actief buiten grondgebied

Na de val van de Berlijnse muur is tevens voor het eerste een militaire missie uitgevoerd buiten het NAVO-grondgebied, namelijk in Kosovo. Op grote schaal vonden in Kosovo etnische zuiveringen plaats. De Verenigde Naties was niet in staat om in te grijpen, omdat VN-soldaten geen bevoegdheid hebben om te vechten.

In beweging: De NAVO heeft geavanceerde gevechtstroepen nodig en ook troepen voor stabilisatie en wederopbouw. (© SHAPE)

North Atlantic Treaty Organization

De meningen zijn erover verdeeld of het militaire aanval is geweest of een humanitaire interventie zoals de missie later vooral werd genoemd. De tweede keer is wederom op het verzoek van de VN.

Ditmaal is het geen militaire missie want de VS en Groot-Brittannië hebben de Taliban al op de knieën gekregen. De NAVO mag in opdracht van de VN beginnen met de wederopbouw in onder meer Uruzgan waar nu Nederlandse militairen gelegerd zijn.

Toch heeft de NAVO op politiek vlak een steeds kleinere betekenis aangezien aan beide kanten van de Atlantische Oceaan uit elkaar groeiende politieke identiteiten ontstaan. De ontwikkelingen na 11 september 2001 laten dit pijnlijk zien. De aanval op de Twin Towers werd door de NAVO beschouwd als aanval op een lidstaat op grond van artikel 5. Dit betekent dat de aanval op Amerikaans grondgebied als aanval op alle leden wordt beschouwd. Ondanks het uitroepen van artikel 5 weigerde de VS hulp van de NAVO. In plaats daarvan heeft zij Afghanistan aangevallen met hulp van Groot-Brittannië, Canada en Australië. Bij de aanval in Irak had de VS geen enkele (internationale) steun behalve van de Britten, die ook meevochten.

Verschillende visies

Aan de ene kant is het Amerikaans buitenlands beleid, na 11 september 2001, meer gericht op internationale

interventie. Dat wil zeggen dat de Amerikanen hun veiligheidsbeleid opleggen aan anderen door middel van militaire strijdkrachten zoals het geval is in Irak. Immers, veiligheid op hun eigen

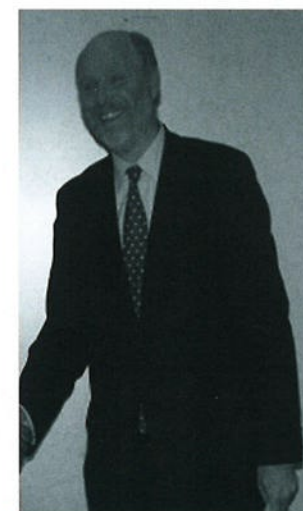
“De NAVO is van de lidstaten, de NAVO kan niet zelfstandig opereren”

grondgebied is in gevaar omdat terroristen in het Midden-Oosten vrij spel krijgen door niet transparante (dictatoriale) overheden. Aan de andere kant van de oceaan hebben wij, Europeanen, nog steeds geen gemeenschappelijk buitenlands beleid. Ondanks het ontbreken hiervan heerst er een gemene deler. Europeanen voeren liever een ander veiligheidsbeleid, te weten vredeshandhaving (Bosnië), afdwingen van vrede na tussenkomst (Kosovo) en wederopbouw, zoals de huidige missie in Afghanistan.

Ondanks het verschil in visies, zijn Europa en de VS het dus onderling wel eens over de uitbreiding van NAVO-acties buiten het eigen grondgebied. De wederopbouw onder NAVO-vlag in Afghanistan is hier een treffend voorbeeld van. De vraag die hier rijst, is natuurlijk of dit werkelijk komt door de terroristische dreiging of door het onweerlegbare feit dat de VS toch wel ingrijpt in al deze landen. De VN is niet in staat gebleken om hoofd te bieden aan het groeiend terrorisme in de wereld. Dan kunnen de NAVO-leden ervoor kiezen aan de zijlijn te staan en het nakijken te hebben, zoals in Irak, maar kunnen evengoed ook eieren voor hun geld kiezen en

missies uitvoeren waar de VS minder belangstelling voor heeft zoals de stabilisatiemacht SFOR sinds 1996 in Bosnië operationeel is.

Tijdens ons bezoek benadrukte Brigade-generaal Bek tenslotte dat meer gekeken moet worden naar andere organisaties wanneer hulp binnen of buiten Europees grondgebied gewenst is. Wellicht hebben sommigen hieruit geconcludeerd dat de Brigade-generaal de NAVO niet van belang acht. Het tegendeel is echter waar: juist wanneer andere internationale organisaties zoals de VN meer verantwoordelijkheden op zich nemen, kan de NAVO makkelijker haar prioriteiten stellen. Op deze wijze kan de NAVO het beste haar kerntaak uitvoeren, namelijk de veiligheid op NAVO grondgebied waarborgen. Zodoende hoeft de VS dan ook niet, terecht of onterecht, het heft in eigen handen te nemen in de strijd tegen het terrorisme.

Permanent Nederlands
vertegenwoordiger
Herman Schaper

Bronnen:

- P.M.E. Volten, Oorlogvoorkoming, wapenbeheersing en geweldsbeperking in Internationale organisatie. Samenwerking en regimevorming in de Internationale Betrekkingen Assen 1999.
- Peter Volten, NAVO: zonder strategie, geen regie in De Internationale Spectator januari 2003 20-26.
- Nato Handbook NATO Public Diplomacy Division Brussel 2006.
- Peter Ham, De NAVO als 'Globocop' in De Internationale Spectator juli-augustus 2005 373-376.

Belangrijke gebeurtenissen vanaf '90

- 1995**
troepenmacht IFOR naar Bosnië en Kroatië; vredeshandhaving
- 1996**
stabilisatiemacht SFOR in Bosnië, wederopbouw
- 1999**
Toetreding Polen, Tsjechië en Hongarije
- 1999**
Missie in Kosovo; humanitaire interventie om etnische zuiveringen te stoppen
- 2003**
Na Amerikaanse militaire aanval wordt onder VN-vlag missie Afghanistan begonnen De eerste missie buiten NAVO-grondgebied is een feit.
- 2004**
Na Amerikaanse militaire inval in Irak besluit de NAVO de Irakese overheid te helpen met opleiding van haar veiligheidstroepen.
- 2004**
Toetreding 7 andere Oost-Europese landen

De groep bestuurskundestudenten mee op reis naar Brussel poseert voor vlaggen van de EU-lidstaten

Waarde leden,

Terwijl we brainstormen over de inhoud van dit voorwoord, bevinden wij ons, samen met de rest van het bestuur

'Mauritz', in een vakantiepark in Kijkduin. Het stormt ontzettend, maar dit mag de pret niet drukken. Tijdens een lange strandwandeling kijken we terug op de eerste zes maanden van ons bestuursjaar, waarin wij wel degelijk enkele malen met 'water' te maken hebben gehad.

Naast dit weekend aan de kust, zochten wij ook in ons eerste bestuursweekend het water op: we gingen een middag kanoën op de Friese wateren, een belevenis waarbij we het zeker niet droog hielden. Verder kan er gesteld worden dat er bij de enorme hoeveelheid constitutieborrels juist opvallend weinig water werd gedronken. Maar op 'the day after' was een glaasje water zo'n beetje een vereiste.

Alweer zes maanden bestuur van de àllemooiste vereniging. Wat gaat de tijd vreselijk snel! Het afgelopen half jaar stond voor ons in het teken van vergaderen, borrels, feestjes, het neerzetten van mooie activiteiten, geld binnenhalen en evalueren. Naast onze functies en taken in het bestuur is er ook nog, bij ieder van ons, een sociaal leven bijgekomen. Een bestuursjaar is een jaar vol van ontmoetingen, leermomenten en uitdagingen: wat een heerlijke ervaring!

Maar we gaan nog niet naar huis, er staat jullie nog van alles te wachten. Zo vliegen wij eind april naar Washington* met een delegatie van maar liefst 36 deelnemers en is er op 13 mei 2008 de derde editie van de B.I.L.-bedrijvendag. En dan zijn er natuurlijk nog de Dies, het EersteJaarsWeekend, lezingen en een spetterend openingsfeest van het volgende collegejaar. Kortom lieve leden: wij kijken uit naar een wa-wa-wa-waanzinnig tweede halfjaar!

Esther Havelaar & Jessie Post

* Opnieuw een link met water: wij staken de oceaan over!

Noót van de redactie: dit voorwoord is geschreven in april en derhalve licht aangepast

Watskebeurt?!?

De afgelopen tijd zijn er de nodige activiteiten de revue gepasseerd. Naast een bliksembezoek aan Brussel en de NAVO traptten we af met de Bestuurskunde Tweedaagse medio februari waarbij ruim 20 middelbare scholieren kennis maakten met Leiden en met de B.I.L. natuurlijk. Zo brachten we een bezoek aan de Eerste en Tweede Kamer en werd de raadszaal van het stadhuis te Leiden gebruikt voor een levendige debatsimulatie. Na een kroegentocht en als afsluiting een knallend feest, wat menigeen nog lang zal heugen, keerden de uitgeputte scholieren weer huiswaarts.

Ook organiseerden we een sollicitatietraining waar nuttige tips gegeven werden om straks in de praktijk te benutten. Op basis van een vooraf geschreven brief was men in staat persoonlijk advies te koppelen aan een gezellige bijeenkomst.

De ouderavond, die tweejaarlijks in de planning staat, bracht ook dit keer weer veel nieuwsgierige ouders naar de faculteit. Na een kort gastcollege volgde een paneldiscussie met studenten over actuele onderwerpen. De avond werd afgesloten met een rondleiding en natuurlijk een borrel.

Vergaderen hoort ook thuis bij een vereniging; de halfjaarlijkse Algemene Ledenvergadering was een nuttige terugblik op het afgelopen halfjaar. Men was in de gelegenheid om het bestuur vragen te stellen over de gang van zaken en wat de visie is voor de komende periode. Wij bedanken alle leden voor hun aanwezigheid!

De B.I.L. zou de B.I.L. niet zijn als er niet van tijd tot tijd geborreld wordt! Dit maal organiseerden we een bedrijvenborrel met ZenC, een onderzoeks- en adviesbureau. Een korte presentatie van het bedrijf vond plaats, onder het genot van het smakelijke gerstenat.

Naast borrelen moet er ook wel gedebatteerd worden. Samen met de SPIL (politicologie) en Grotius (rechten) organiseerde de B.I.L. een Kamerledendebat. Naast Tweede Kamerleden waren hier de voorzitters van de jongerenpartijen aanwezig om hun mening kenbaar te maken. Deze drukbezochte avond in de tuinzaal van Sociëteit de Burcht was gezellig en werd smaakvol ondersteund door pianospel van de voorzitter van onze vereniging, Edward Mauritz.

Ter afsluiting van deze periode én ter voorbereiding op de lange reis naar Washington D.C. in de Verenigde Staten vond een lezing plaats door de plaatsvervangend ambassadeur. Deze sprak over zijn ervaringen en gaf ons tenslotte nog wat nuttige tips voor ons bezoek aan "the States". In de volgende editie van Bestuurskundige Berichten een uitgebreid verslag!

Voor nu: Mazzel!

J.P.

Column

"Alles goed?" of "Hoe is het?" Dàt zijn vragen waarop ik standaard antwoordt: "Druk!". Als bestuurslid ben je met van alles en nog wat bezig, maar aan het einde van de dag kan je niet eens meer vertellen wat je nou exact gedaan hebt. Het is gewoon veel. Als ik zo door mijn agenda blader zie ik waar ik mijn dagen mee vul: vergaderen, een café de 5e, een bestuursvergadering, VerO borrel, een college, vergaderen, een excursie, een borrel van het College van Bestuur, een werkgroepje hier, een B.I.L.-dienstje daar en nog meer vergaderingen. Mijn dagen zijn zeer gevarieerd, maar ik breng ze toch vooral door in mijn vertrouwde stekkie SB-03.

Hopelijk vind je de Donut!

Soraya

Soraya Koendjibiharie
Commissaris Activiteiten '07-'08

Onze kamer heeft een ware metamorfose ondergaan, zo hebben we dankzij het departement een B.I.L.-ly boekenkast gekregen, is er een bank gekomen en is de indeling van de kamer veranderd. De leden stormen dan ook vol enthousiasme de kamer binnen om uit te puffen van de drukte in de faculteit.

Het is altijd leuk om leden in de kamer te zien die druk bezig zijn met hun commissiewerk met een koffietje in de hand. Onlangs bleek het voor iemand dusdanig teveel geworden dat hij plots op de bank in slaap was gevallen. Er was echter niemand die dit doorhad totdat iemand wilde gaan zitten. Wat ik wel overigens wel vreemd vind is dat er geen leden rond 09.00 uur 's morgens en 21.00 uur 's avonds in SB-03 te bekennen zijn.

De B.I.L.-kamer is toegankelijk voor iedereen, zo ook voor geveltoeristen. En dan heb ik niet over mensen die foto's van Beatrix of pennen weggappen, maar over Wafel & Donut rovers. Al meerdere malen heb ik mijn Wafel en Donuts in de kamer achtergelaten en vond ik ze nooit meer terug. Ik waarschuw jullie, deze W&D-rovers gappen geruisloos en zonder sporen achter te laten.

OPSPORINGSBERICHT

Wafel (verpakt in cellofaan met erop in zwart gedrukt de houdbaarheidsdatum) en Donut (verpakt in AH To Go papier verpakkingsdatum 06-03-2008) gezocht, vermist sinds februari 2008). De vinder zal rijkelijk beloond worden (lees: een dikke knuffel ontvangen).

Agenda:

26 juni fotoborrel Washington D.C.

Kom allemaal naar de Einstein van 17.00h tot 19.00h om de foto's van de reis te bekijken!

15 juli deadline aanleveren kopij

De derde editie van Bestuurskundige Berichten kan niet zonder jouw bijdrage. Heb je nog wat liggen of gewoon interesse mail dan naar de secretaris@bilboard.nl

1 september Uitreiking BEL-gids

Opening Academisch Jaar 2008-2009

9 oktober alumni-event

De B.I.L. organiseert in samenwerking met het departement weer een alumni-event. Spoedig volgt meer informatie.

Bezoek onze website www.BILboard.nl voor de exacte tijden, locaties en nieuws over de activiteiten!

Prikbord

Indien je niet meer lid wilt zijn van de B.I.L. in het collegejaar 2008-2009, dien je dit **vóór 1 augustus 2008** schriftelijk of per e-mail kenbaar te maken:

B.I.L.
Postbus 9555
2300 RB Leiden
bil@bilboard.nl

Verhuisd? Nieuwe kamer? Geef je nieuwe adresgegevens door aan de secretaris!

De B.I.L. is altijd op zoek naar goede samenvattingen. Heb je nog een goed uittreksel liggen? Stuur deze op naar de B.I.L.! Indien we deze opnemen in onze uittrekselbank staat hier uiteraard een kleine vergoeding tegenover.

De redactie van Bestuurskundige Berichten verwelkomt reacties en brieven van lezers. Wil je reageren op één van de artikelen? Stuur dan een e-mail naar bil@bilboard.nl.

De volgende keer in Bestuurskundige Berichten:

Interview met het kandidaatsbestuur
2008-2009

Reisverslag van de lange buitenlandse reis
naar Washington D.C.

Reportage over de B.I.L. Bedrijvendag
2008

Resultaat van het Onderwijsdebat

Alles over de DIES '08!

Informatie studiejaar '08-'09

Nu bestudeer je de Miljoenennota. Binnenkort schrijf jij eraan mee.

Financiën past op de centen. Dit ministerie is de penningmeester van het Rijk en dus verantwoordelijk voor bijvoorbeeld de Miljoenennota. Hier worden de financiële meevallers verdeeld en oplossingen gezocht voor de financiële tegenvallers. Op dit ministerie werk je altijd aan uitdagende projecten met grote maatschappelijke gevolgen. Ook als starter, want je doet direct mee als volwaardig teamlid. Dit betekent wel dat wij veel van jou verwachten. Bij Financiën tel je meteen mee.

Financiën zoekt startende bestuurskundigen

Wij bieden je van meet af aan veel ruimte voor eigen verantwoordelijkheid. Het kan dan ook zomaar gebeuren dat je direct na je studie begint met het schrijven aan de Miljoenennota. Dat moet je willen, dat moet je kunnen. Iets voor jou? Toptalent is van harte welkom. Zeker als je binnenkort als bestuurskundige afstudeert. Kijk voor meer informatie op www.minfin.nl. Je sollicitatie mail je naar recruitment@minfin.nl of je belt 070-342 85 32.

**selexyz studieboekenweken
van 15 augustus
tot 5 september 2008**

De selexyz studieboekenweken 2008 zijn van start gegaan. Met een paar simpele muisklikken bestel je al jouw studieboeken heel snel op selexyz.nl. Daar vind je namelijk de complete en up-to-date boekenlijsten van de meeste studies in Nederland. Daarnaast profiteer je tot 5 september ook nog eens van allerlei leuke én aantrekkelijke acties rondom het bestellen van studieboeken. Ga snel naar selexyz.nl voor meer info. En voor het bestellen van je studieboeken, natuurlijk.

Al je studieboeken compleet en
up-to-date op selexyz.nl

selexyz **kooyker**

Breestraat 127
2311 CM Leiden
t 088-7353530
e bree127.kooyker@selexyz.nl